

V. SS.

213

V. 55

213

VITA CASIMIRI

EX

LIBERIS BARONIBUS

DE

RATHSAMHAUSEN,

ABBATIS AC PRINCIPIS

MURBACENSIS ET LUDRENSIS

IN FAMA SANCTITATIS MORTUI

Calendis Januarii Anno M DCC LXXXVI.

COMPILATORE ET INTERPRETE

FRANCISCO - JOSEPHO - ETTLINO

Landferensi, Sanctorum canonum Doctore,
Notario item apostolico, nec non principalis
Abbatiae Andlaviensis Pastore-rectore.

ARGENTORATI,

Typis FRANCISCI GEORGII LEVRAULT,
Episcopalis Universitatis Typographi.

M DCC LXXXVII.

CUM PERMISSU SUPERIORUM.

V. S.

213

VITA CASIMIRI

EX

LIBERIS BARONIBUS

DE

RATHSAMHAUSEN,

ABBATIS AC PRINCIPIS
MURBACENSIS ET LUDRENSIS

IN FAMA SANCTITATIS MORTUI
Calendis Januarii Anno M DCC LXXXVI.

COMPILATORE ET INTERPRETE

FRANCISCO - JOSEPHO - ETTLINO

Landferensi, Sanctorum canonum Doctore,
Notario item apostolico, nec non principalis
Abbatiae Andlaviensis Pastore-rectore.

ARGENTORATI,

Typis FRANCISCI GEORGII LEVRAULT,
Episcopalis Universitatis Typographi.

M DCC LXXXVII.

CUM PERMISSU SUPERIORUM.

VITA CATHOLICA

LIBER PRIMUS

DE VITA CATHOLICA

IN VITA CATHOLICA

DE VITA CATHOLICA

IN VITA CATHOLICA

DE VITA CATHOLICA

IN VITA CATHOLICA

DE VITA CATHOLICA

IN VITA CATHOLICA

DE VITA CATHOLICA

IN VITA CATHOLICA

DE VITA CATHOLICA

IN VITA CATHOLICA

DE VITA CATHOLICA

IN VITA CATHOLICA

DE VITA CATHOLICA

IN VITA CATHOLICA

DE VITA CATHOLICA

IN VITA CATHOLICA

DE VITA CATHOLICA

IN VITA CATHOLICA

DE VITA CATHOLICA

REVERENDISSIMO ET ILLUSTRISSIMO

DOMINO DOMINO

B E N E D I C T O,

NATO BARONI AB ANDLAU

IN HOMBURG

NEO-CREATO S. R. I. PRINCIPI,

SECULARIUM ET EQUESTRALIUM

ECCLESIA RUM

MURBACENSIS AC LUDRENSIS

ABBATI INFULATO,

DOMINO SUO CLEMENTISSIMO,

EJUSQUE PERILLUSTRI CAPITULO

D. D. D.

Servus infimus,

ETTLINUS.

P R Æ F A T I O
A D L E C T O R E M.

QUIS, obsecro, nescit, avidissimè desiderari passim à totâ Alfatiâ vitam & historiam Reverendissimi ac Illustrissimi Domini, D. CASIMIRI S. R. I. Principis & Abbatis secularium & equestrium Ecclesiarum Murbacensis simul atque Ludrensis, qui tam præclara & illustria virtutum exempla posteris imitanda reliquit? At certè fatius est, meâ quidem sententiâ, omnino filere, quàm

in tanti viri celebrandis laudibus ac meritis tantum balbutire. Quare meis diffidens viribus, opus tam arduum tentare, diu timui. Nunc tandem illud cordato animo aggressus sum, solam quaerens Dei gloriam, non meam. Ut autem in materiâ tam delicatâ nihil detraherem veritati, aut aliquid ipsi alienum affingerem; ex ipso fonte hausi aquam, consulendo videlicet integerrimos viros, pari pietate & prudentiâ præditos, de nullâ proinde adulatione suspectos, tametsi olim altesato Principi notissimos, familiarissimos.

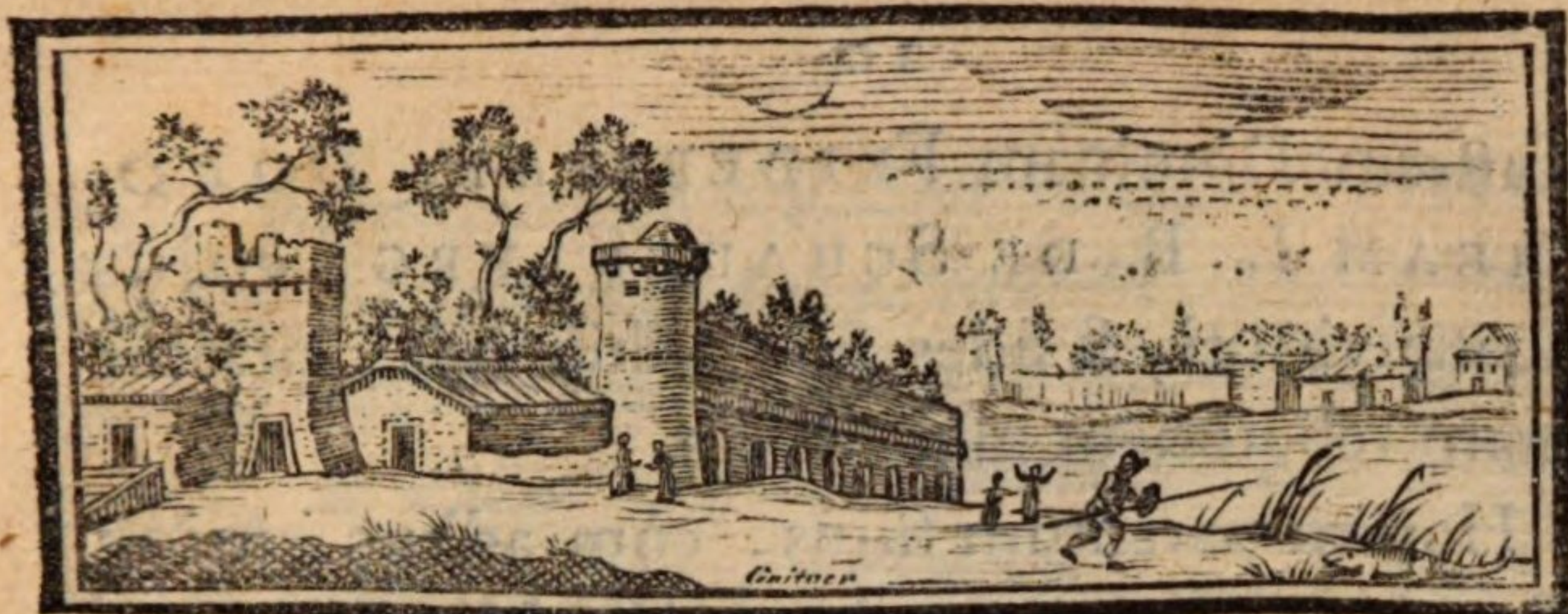
MULTA quidem narraui tibi, sed multò plura tibi desideranda reliqui, candide Lector, quæ potius humilitati ac modestiæ Principis, quam aut obli-

vioni aut negligentiae meae tribuenda existimes. Qui enim cunctos ejusdem passus etiam curiosiori oculo observabant, pauca tantum vestigia de tot ac tantis ejus virtutibus, atque eximiis meritis, ægrè deprehenderunt; solum namque Deum, quoad licuit, testem adhibebat, si quid boni fecisset vel pro gloria Dei, vel pro sua & aliena salute. Quemadmodum autem sol, nubibus tectus, lucidam faciem suam non ita abscondere potest, quin aliqui saltem scintillantes radii, nubes penetrando, nobis affulgeant: sic & Princeps, utut humilis ac modestus, non adeo potuit suam celare pietatem, ut pia ipsius exempla, & virtutum exercitia, nostrorum aciem oculorum totam effuge-

8. *PRÆFATIO AD LECTOREM.*

rint. Hinc ista in lucem nunc prodit
historia, quam brevibus conceptam
verbis, pro ingenii mei tenuitate, ru-
diori calamo describendam suscepi, ad
nostram nimirum ædificationem & alio-
rum exemplum; haud ignorans, histo-
riæ vim tantam esse, ut quamvis malè
scripta delectet. Tolle, lege: legenti
patebit.

VITA CASIMIRI

ABBATIS AC PRINCIPIS

MURBACENSIS.

ANNO DOMINI 1698 die decimâ septimâ mensis Januarii editus est Argentinæ in hanc lucem CASIMIRUS-FRIDERICUS L. B. DE RATHSAMHAUSEN, cujus nobilissima familia, si Schœpflini Alsatiam illustratam inspicimus, à multis quidem seculis suam traxit originem, à propriis verò meritis splendorem, quem & auxit hac nostrâ ætate Reverendissimus Abbas, & Illustrissimus Princeps, de quo hîc sermo est. Patrem habuit Generosum ac Perillustrem Dominum WOLFGANGUM THEODORICUM L. B. DE RATHSAMHAUSEN ab Ehenweihr, qui superno lumine illustratus, relictâ Lutheri doctrinâ, fidem Romano-Catholicam amplexus est. Matrem verò nactus est gratiosam perque

illustrem Dominam FRIDERICAM - DOROTHEAM L. B. DE SCHAUENBURG, cujus innatæ virtuti, si fides filio adhibenda, præter veram religionem nihil defuit.

Horum parentum filius, cùm adhuc junior esset, & in collegio, vel convictu Molshemenfi apud RR. Patres Societatis Jesu literis operam daret, quos non æquabat annis, hos ille scholares ac æmulos studiis superabat & meritis: ita, ut jam tunc ceteris literarum alumniis, tanquam speculum & exemplum virtutis ac doctrinæ ob oculos poneretur. Qua de re si quis dubitat, viros ei graves, hodieque superstites adducere possum, allegatæ veritatis testes ac fidejussores.

Collegio Molshemenfi egressus, rediit ad parentes, quorum jussu sua studia profequitur in episcopali Seminario Argentinensi, unde nullo non tempore viri religione pleni, scientiâ instructi, sanguine conspicui, proindeque ecclesiæ simul ac regno utilissimi prodiere. Hoc ille loco cursum philosophicum absolvit, & eo quidem successu, ut semper primus inter pares & princeps extiterit. Cùm autem decimum-octavum ætatis annum attigisset, tentavit de eligendo vitæ statu deliberare, & in tanti momenti negotio, à quo salus hominis ac tota dependet æternitas, cautè procedere, ac proinde rem tam seriam, pro suâ prudentiâ, benè ponderare. Quâ quidem re benè ponderatâ, & examinatâ ma-

turè, statuit, procul dubio ex impulsu Spiritûs-Sancti, perverso valedicere mundo, cui servire, perire est; seseque recipere in sacram solitudinem, & vitam eligere claustralem, quæ est mors vitiorum & vita virtutum.

Atque hinc, confecto cursu philosophico, admitti petiit in celeberrimum Ordinem S. Benedicti, qui tunc temporis vel maximè florebat in prænobili monasterio Murbacensi, de quo constat, quòd fuerit fundatum ab Eberhardo Alfatiae comite circa annum æræ Christianæ 727. Talem igitur candidatum, sanguine nobilem, virtute nobiliorem DD. Confratres Murbacenses læto exceperunt sinu, & sui Ordinis habitu induerunt.

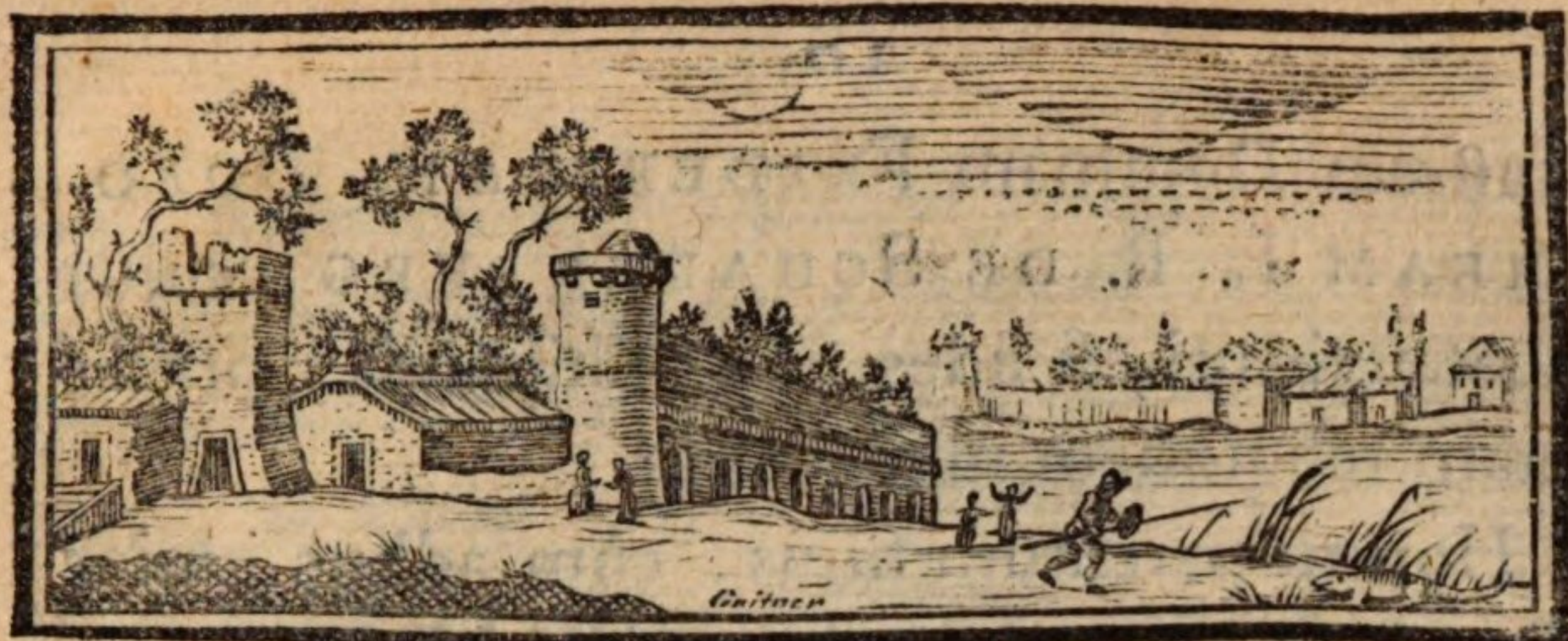
CASIMIRUS novitiatum ingressus, & magno flagrans salutis suæ desiderio, S. Patris Benedicti regulam, instar Evangelii, ad amussim observabat: ita quidem, ut omnes vehementer mirarentur tam strenuum tironem, qui perfectionis semitam vix calcare, & jam ipsum ejus apicem attingere visus esset. Quare finito probationis anno inventus est dignus, qui ad pedem altaris, & in manus Abbatis ac Principis sui publicam professionem emitteret anno salutis 1718, die verò quartâ & vicesimâ mensis Aprilis, jam non Casimirus, sed frater Leodegarius, ab antifite suo nuncupatus.

Post emissam professionem rebus cœpit theo-

8. *PRÆFATIO AD LECTOREM.*

rint. Hinc ista in lucem nunc prodit
historia, quam brevibus conceptam
verbis, pro ingenii mei tenuitate, ru-
diori calamo describendam suscepi, ad
nostram nimirum ædificationem & alio-
rum exemplum; haud ignorans, histo-
riæ vim tantam esse, ut quamvis malè
scripta delectet. Tolle, lege: legenti
patebit.

VITA CASIMIRI

ABBATIS AC PRINCIPIS

MURBACENSIS.

ANNO DOMINI 1698 die decimâ septimâ mensis Januarii editus est Argentinæ in hanc lucem CASIMIRUS-FRIDERICUS L. B. DE RATHSAMHAUSEN, cujus nobilissima familia, si Schœpflini Alsatiam illustratam inspicimus, à multis quidem seculis suam traxit originem, à propriis verò meritis splendorem, quem & auxit hac nostrâ ætate Reverendissimus Abbas, & Illustrissimus Princeps, de quo hîc sermo est. Patrem habuit Generosum ac Perillustrem Dominum WOLFGANGUM THEODORICUM L. B. DE RATHSAMHAUSEN ab Ehenweihr, qui superno lumine illustratus, relicta Lutheri doctrinâ, fidem Romano-Catholicam amplexus est. Matrem verò nactus est gratiosam perque

illustrem Dominam FRIDERICAM - DOROTHEAM L. B. DE SCHAUENBURG, cujus innatæ virtuti, si fides filio adhibenda, præter veram religionem nihil defuit.

Horum parentum filius, cùm adhuc junior esset, & in collegio, vel convictu Molshemenfi apud RR. Patres Societatis Jesu literis operam daret, quos non æquabat annis, hos ille scholares ac æmulos studiis superabat & meritis: ita, ut jam tunc ceteris literarum alumniis, tanquam speculum & exemplum virtutis ac doctrinæ ob oculos poneretur. Qua de re si quis dubitat, viros ei graves, hodieque superstites adducere possum, allegatæ veritatis testes ac fidejussores.

Collegio Molshemenfi egressus, rediit ad parentes, quorum jussu sua studia profequitur in episcopali Seminario Argentinensi, unde nullo non tempore viri religione pleni, scientiâ instructi, sanguine conspicui, proindeque ecclesiæ simul ac regno utilissimi prodiere. Hoc ille loco cursum philosophicum absolvit, & eo quidem successu, ut semper primus inter pares & princeps extiterit. Cùm autem decimum-octavum ætatis annum attigisset, tentavit de eligendo vitæ statu deliberare, & in tanti momenti negotio, à quo salus hominis ac tota dependet æternitas, cautè procedere, ac proinde rem tam feriam, pro suâ prudentiâ, benè ponderare. Quâ quidem re benè ponderatâ, & examinatâ ma-

turè, statuit, procul dubio ex impulsu Spiritûs-Sancti, perverso valedicere mundo, cui servire, perire est; seseque recipere in sacram solitudinem, & vitam eligere claustralem, quæ est mors vitiorum & vita virtutum.

Atque hinc, confecto cursu philosophico, admitti petiit in celeberrimum Ordinem S. Benedicti, qui tunc temporis vel maximè florebat in prænobili monasterio Murbacensi, de quo constat, quòd fuerit fundatum ab Eberhardo Alfatiae comite circa annum æræ Christianæ 727. Talem igitur candidatum, sanguine nobilem, virtute nobiliorem DD. Confratres Murbacenses læto exceperunt sinu, & sui Ordinis habitu induerunt.

CASIMIRUS novitiatum ingressus, & magno flagrans salutis suæ desiderio, S. Patris Benedicti regulam, instar Evangelii, ad amussim observabat: ita quidem, ut omnes vehementer mirarentur tam strenuum tironem, qui perfectionis semitam vix calcare, & jam ipsum ejus apicem attingere visus esset. Quare finito probationis anno inventus est dignus, qui ad pedem altaris, & in manus Abbatis ac Principis sui publicam professionem emitteret anno salutis 1718, die verò quartâ & vicesimâ mensis Aprilis, jam non Casimirus, sed frater Leodegarius, ab antifite suo nuncupatus.

Post emissam professionem rebus cœpit theo-

logicis mentem & animum applicare, in iisque tam felices facere progressus, ut omnibus illum provocantibus in arenam, & examinantibus, dubitandi locum reliquerit, an ejus pietas doctrinam, an doctrina pietatem superaret. Quid jam mirum, quòd eundem adhuc Diaconum sacræ peregrinationis suæ comitem adhibuerit Reverendissimus & Illustrissimus Dominus D. Cælestinus, ex antiquissimâ & Perillustri Propriâ de Beroldingen, Abbas ac Princeps Murbacensis & Ludrensis, qui amore Dei inflammatus, zeloque accensus apostolico, in tribus territorii sui præfecturis, & passim in Sungoviâ, sacram missionem prædicandam suscepit.

In hac messe spiritali ut præfatus Diaconus uberrimos fructus colligeret, præcinxit se virtute; & veluti Apostolus à Deo missus magnas fidei veritates, gravitatem peccati, rigorem judicii & pœnas inferni tantâ (1) *ostensione spiritûs & virtutis*, eo igne ac zelo prædicabat, ut omnes, quotquot aderant, qui hunc præconem tam zelosum, ne dicam ignitum, audierant, (2) *percutientes pectora sua* reverterentur.

Factâ missione apostolicâ, Leodegarius factus est sacerdos anno supra millesimum septingentesimum vigesimo primo, mense Martio.

(1) 1 Cor. II, v. 4.

(2) Luc. XXIII, v. 48.

Magna quidem dignitas sacerdotis, sed magna pariter sacerdotis delinquentis ruina; nihil enim bono sacerdote melius, nihil malo pejus. Unde oportet sacerdotem sacerdotaliter vivere, & *immaculatum se custodire ab hoc seculo* (1), eumque ab omni labe purum ad altare accedere, ut sancta discat sanctè tractare, & sancta sanctorum sanctissimè. Quâ de causâ Leodegarius sacerdotio initiatus, cum esset filius lucis, vel umbram peccati fugiebat; ipsumque peccatum magis timebat, quàm poenam peccati; magis, quàm purgatorium; magis, quàm infernum: sique culpam aliquam ex humanâ fragilitate admisit, cum esset tenerioris conscientiae, consensus voluntatis certè defuit. Quâ porro gravitate, quo item fervore, quâ mentis praesentiâ, quâ animi puritate, quo ardore seraphico sacrosanctum missae sacrificium quotidie celebrabat! Et hunc servabat tenorem, & hanc tenebat methodum celebrandi quotidie sacrificii per omnem vitam usque ad tumbam: nisi fortè graviori vel morbo, vel negotio impeditus fuisset.

Si quando orationi vacabat, vel meditationi, quam nullâ unquam die neque manè, neque serò praetermisit; quo pietatis sensu, quo tenerimo mentis affectu cor suum effundebat in conspectu Dei, quem ita sibi praesentem siste-

(1) Jac. I, v. 27.

bat, ac si illum, humano licet oculo invisibilem, clarâ tamen visione, & quasi *facie ad faciem* intueretur! Noli ergo mirari, lector amice, si nempe in tali casu, & cum tali sensu, cor ejus ardens, si & anima ejus præ amore divino liquefcens fuerit.

Signum campanæ, quo illi, qui tenentur ad chorum, in ecclesiam convocantur, *signum magni Regis* est: hoc ubi primùm pater Leodegarius audierat, nullam trahens moram properavit, volavit præ cunctis aliis, ut compareret in templo, hæreret in choro, assisteret officio ab initio usque ad finem; siquidem omnis hora ad vacandum Deo ipsi brevis videbatur, & labor levis aut nullus, imò suavis juxta illud: *Fugum enim meum suave est, & onus meum leve* (1).

Veniamus ad officium prædicationis. Hoc enim officium, quod Leodegarius semel assumfit, *usque in senectam & senium* (2) nunquam dimisit: is, qui magno cum zelo, & majore cum fructu, verbum Dei prædicavit Gebwillæ, Rubeaci, Colmaræ, Enfishemii, in urbibus, oppidis, pagis; domi forisque, & domi quidem per totum sæpe Adventum, per totam item Quadragesimam; non flores quærendo in cathedrâ, sed fructus; non laudes piscando, sed animas.

(1) Matth. XI, v. 33.

(2) Ps. LXX, 18.

Si contigit illi, ut in quacunque ecclesiâ & in certis solemnitatibus, quibus quandoque ad lucrandas indulgentias assistebat, concionem audisset magis floridam & minùs solidam, quasi nauseans *super cibo isto levissimo*, dicere consueverat : *Multi mirantur, pauci convertuntur* (1). Quid enim profunt ejusmodi conciones, fimiles telis aranearum, quæ plurimum habent subtilitatis, utilitatis nihil ? Sic ille fenserat, qui facram legendo scripturam, sicut olim Nepotianus, teste divo Hieronymo, *lectione assiduâ & meditatione diuturnâ pectus suam bibliothecam fecerat Christi* (2).

Dimissâ prædicatione, ad sacrum accedamus tribunal, in quo hic animarum zelator & Alsatix superioris Apostolus, multoties à magno hominum concursu, in magnis præsertim festivitibus, dicam ne cingebatur, an premebatur. Quòd si aliis etiam diebus, non feriatis, & quasi extra tempus, finito jam officio, in ecclesiam intrasset quidam, ut apud hunc patrem, cùm adhuc simplex religiosus esset, aut apud hunc Abbatem ac Principem, cùm jam esset in dignitate constitutus, factâ confessione sacramentali, suam emundaret conscientiam; præstò erat ad nutum, in puncto, in ictu oculi, ut

(1) Num. XXI, v. 5.

(2) D. Hier.

prii instar Samaritani oleum & vinum, scilicet oleum clementiæ & vinum acrimoniæ, sanandis vulneribus animæ peccatricis infunderet; ne quondam in die reddendæ rationis illam fulminantem sententiam audire cogeretur ob neglectam vel unicam animam: *Et sanguinem ejus de manu tuâ requiram* (1).

Jam quis aptior erat ad veræ pietatis sensum ac succum teneris mentibus suaviter simul & fortiter instillandum, religioso patre Leodegario, tam sedati ac discreti animi, tam facilis & flexibilis ingenii viro, qui propterea jure ac merito *Magister novitiorum* creatur? Felices, iterumque felices novitii, talem nacti instructorem, in asceticâ vitâ illuminatissimum! Hos ille docuit, habens primitias spiritûs, mori mundo & vivere Deo. Hos ille docuit, portare jugum ab adolescentiâ suâ. Hos ille docuit, *quasi à facie colubri* (2) fugere peccata. Hos ille docuit *ire de virtute in virtutem* (3). Hos ille docuit, currere viam mandatorum Dei, ut per bona opera certam suam vocationem, & electionem (4) facerent. Hos ille docuit, castigare corpus suum, ~~castigare~~ carnem suam ad redimenda

(1) Ezech. III, v. 18.

(2) Eccli. XXI, v. 2.

(3) Ps. LXXXIII, v. 8.

(4) 2 Petr. I, v. 10.

peccata, ad salvandam animam. Nihil tamen horum aliis præscripsit, quod ipse non prior fervaret. Hinc horâ surgendi surgebat; horâ psallendi psallebat, totus in Deo defixus, & quasi in cœlum raptus. Ad se reversus, de templo exivit, domum abiit, ubi Deum in superioribus suis venerando, prompto ipsis & alacri animo obediebat: seniores, ut patres, honorabat; æquales, ut fratres, amabat; inferiores ac subditos non secus, ac filios, diligebat: *omnibus omnia factus* (1), ut omnes lucrificeret, ut omnes ad Deum adduceret.

Quo loco peculiariter notandum, hunc virum viris aditum citiùs, colloquium libentiùs concessisse, quàm foeminis, sibi maximè cavens ab altero sexu, qui exemplo Evæ vel innocens nocet. Quamobrem dicitur die quadam correxisse, increpasse juniorem monachum, quòd is, qui mortuus esset mundo, nudam tetigisset mulieris manum: quia nempe, ut moris est apud filiosfamilias benè moratos, dilectæ matris suæ manum pio, ut putabat, affectu deosculatus erat. Quod mundus politicus in hoc casu severitati præsulis adscripsit, hoc sanctus præsul securitati. Qui enim callido fidit serpenti, fidat & mulieri, quæ velis remisque fugienda, ne minùs cautum decipiat: aut quis

(1) I Cor. IX, v. 22.

nostrum præsumat, sibi que blandiatur, se esse fortitudine *Samsoni*, sanctitate *Davidi*, sapientiâ *Salomoni* comparandum, quos tamen omnes fœmina serpente callidior decepit, seduxit, excæcavit? Cave tibi, & fuge; in fugâ salus.

His ultro citroque recitatis, nunc nobis sermo est de veteri monasterio Murbacensi, vetustate & injuriâ temporum vix non collapsa, lugente hanc ruinam Abbate ac Principe Cælestino, in coadjutorem electo, anno ab incarnatione Domini 1704; dum Illustrissimus Comes Eberhardus de Lœwenstein, ædis primariæ & cathedralis Argentinensis summus Decanus, unitarum abbatiarum Murbacensis atque Ludrensis administrator erat.

Hic orta est quæstio de patribus religiosi, è solitudine Murbacensi in civitatem Gebwillanam transferendis, ubi præter commodam habitationem constructa erat capella satis ampla, eaque eleganter ornata, in qua deinceps hi Domini Deo fervirent, donec redituri essent Murbacum, puta post reædificatam illius loci domum & ecclesiam. Igitur à jove fumentes principium, cœperunt ædificare templum Dei; sed opus cœptum non absolverunt: quia, postquam migraverant Gebwillam, & per aliquot annos mansionem ibi fecerant, tum demum stabilem ibi sedem fixere, eò quod occasionem quæsierint statum regularium cum statu com-

mutandi secularium, annuente nimirum summo Pontifice, consentiente Episcopo Basileensi, & accedente christianissimi Regis consensu.

Interim ægrotat, expirat plenus dierum ac meritorum Religiosissimus Princeps Cælestinus, jam suprâ laudatus, & nunquam satis laudandus, cujus quidem vivit post funera virtus & fama; ejus autem corpus, laboribus apostolicis exhaustum, Wattwillæ in ditionis suæ loco ac templo quiescit, postquam ab anno 1720 usque ad annum 1736, gloriose simul ac feliciter regnasset. Huic Principi ejusdem coadjutor⁺ *successit* ad hoc rogatus & postulatus, nimirum Serenissimus Princeps Armandus de Rohan de Vendatour, nobis omnibus notus sub nomine Eminentissimi Cardinalis de Soubise, Episcopi ac Principis Argentinensis, cujus in regendâ, vel administrandâ utrâque Abbatiâ, Murbacensi & Ludrensi, supplevit vices Reverendissimus Dominus Leodegarius de Rathsamhausen, magnus Prior Ludrensis, omnibus votis ac suffragiis electus coadjutor sextâ & vicesimâ die mensis Augusti, anno Dominicæ incarnationis 1737.

Armando regnante, nova movetur quæstio de transitu ad statum secularem; & ipsa ratio ac necessitas videbantur illis patribus religiosis suffragari. Notum est enim, quod nobilium in Alsatiâ filii tam generosum spirent sanguinem, ut mori malint in bello, quàm vivere in claus-

tro. In hoc casu cùm esset timerendi locus, ne deficientibus candidatis, stemmate claris, utraque Abbatia Murbacensium atque Ludrensiurueret, convocatur capitulum, & status quæstionis proponitur. At ecce, vigesimâ - septimâ Junii, anno 1756, extincta est lucerna in Israël, mortuus est Abbas - Princeps Armandus, in animo nostro nunquam extinguendus, cujus potentiori patrocinio secularisationis negotium, tantopere desideratum, tam in curiâ Romanâ, quàm in aulâ Regiâ, eò citiùs ac certiùs expediri potuisset.

Huic Principi successit cum maximo cleri populi que applausu Abbas Leodegarius, qui adhuc primum spirans fervorem, prædictæ secularisationi, tanquam murum & columnam ferream, se opposuit; quique factus Princeps novæ dignitatis suæ possessionem accepit Gebwillæ anno à partu Virginis 1756, die trigesimâ mensis Junii, Murbaci die secundâ & Ludri die quintâ Julii ejusdem anni. Tantum abfuit ut neo-creatus Princeps, ad altiores licet honores evectus, se idcirco extolleret, ut potiùs magis ac magis se se humiliaret. Erat enim omnibus suavis, nemini gravis, & videns inter nobilissimos confratres regnare pacem, florere virtutem, in Domino gaudebat, cujus quærendo honori, & propagando cultui, unicè intentus erat.

Sicut autem bonis infudabat operibus, ita promovendis studiis omnem pariter impendit operam. Quare erudiendis fratribus clericis tales adhibuit professores, de quibus noverat, quantum ipsis ad tradendam sanam doctrinam luminis & acuminis inesset : utque professoribus perinde ac discipulis animos adderet, horâ, quâ non putabant, intravit in musæum, & argumenta gravia & gravissima utrisque solvenda proponebat. Quid ille melius, quid efficacius ad acuendum ingenium, ad excitandam æmulationem præstare poterat ? Et ne hoc quidem ejus ardori sufficiebat.

Commorantur prope Gebwillam & in vicinâ venerandi Patres Capucini Sulzenfes, qui & ipsi aliquando cum clericis suis certamina scholastica instituebant, quibus Princeps suos itidem clericos adesse jusserat, ut suos alumnos ad studendum, *sicut aquila pullos suos ad volandum* (1), provocaret. Quo tandem pacto impetravit, ut ex ipsis etiam discipulis professores crearet. Ante omnia tamen voluit, ut, qui ad veram scientiam aspirabant, doctrinam cum pietate, & pietatem cum doctrinâ conjungerent ; virtus enim sine scientiâ nihil prodest, & scientia sine virtute obest. Quocirca petendum lumen à patre luminum, si quis velit scientiam salutis

(1) Deut. XXXII, v. 1.

acquirere : illam nimirum scientiam , quæ ædificat , quæque est honor & gloria sanctæ matris ecclesiæ : non illam , quæ inflat , & quæ pestis est reipublicæ.

Quis non videt , hunc virum tantis decoratum dotibus , tantis cumulatam meritis , fuisse dignum , imò dignissimum , qui ad altiore dignitatis gradum ascenderet ! Ita est : ad alta per ima fit gradus. Nemo repente fit summus. Remum ducat , qui didicit. Capiant verbum hoc illi ambitiosi , tumidi , elati , quorum plures sanctuarium vix ac ne vix quidem ingressi , jam ambiunt , & fortè jam occupant pinguiore præbendas , habentes corpus in choro & cor in foro , stantes in domo Domini , dicerem veluti statuæ , nisi oculos haberent hinc inde vagantes. Heu ! *quantæ damnationis est , sine labore percipere mercedem laboris* (1) ?

Venite , videte nunc , & miramini præfulem ac principem nostrum. Ubicunque apparet , virtus illum comitatur. Ipse habitus sonat : auditur princeps , dum videtur ; & est stupendum quid , quòd ejus felicissimi confratres ex viro tam magno vel tacente proficiant. Huc accedit , quòd idem princeps advenientes hospites fronte semper ferenâ , placido vultu , hilari animo , sermone blando suscepit : dignus proinde ,

(1) S. Greg.

qui passim ab omnibus & singulis, summis & infimis, catholicis & acatholicis, & ab ipsis quidem capitibus Mühlhusianis, in amore & pretio haberetur; eoque magis, quia (disertus cum esset in hominum congressu, perque jucundus) omnium ad se corda rapiebat.

Novi profectò prænobiles viros, illustres matronas, aliasque utriusque sexûs honoratiores personas, quæ, ut sibi hic Præful, ac præfulum decus sacratâ manu benediceret, illum sæpius ac supplices exorabant: tam præclara fuit omnium de hoc antistite existimatio, tam pia omnium hominum de ejus sanctitate opinio. Atque hinc quidni meipsum terque quaterque beatum existimem, eò quod hic sanctus Præful, mihi quoque supplicanti ante triennium benedixerit.

Nihil hoc Principe humilior, qui non solum æquales, sed etiam inferiores, perspectâ honestate commendabiles, amplexu suo dignatus est. Hanc solam ambitionem habuit in quolibet vitæ statu, omnes muneris sui partes perfectè adimplendi. Nihil hoc Principe religiosius. Cum olim peregre profectus, inclinatâ jam die, in quodam hospitio rurali pernoctare cogeretur, intrando in domum globulos conspexit precatorios in manibus familiæ; & illico manu, vel digito precum continuationem indicens, cum orantibus rosarium oravit. Scilicet in viro tam

magno nihil non magnum , etsi aliis forsitan humile visum.

Habemus etiamnum in recenti memoriâ id, quod in superiori Alsatiâ accidit anno hujus currentis seculi quadagesimo , ubi lacus Belliconis , montis editissimi , è lecto & alveo suo erumpens , aggeres illos destruxit , illasque catartas , quas ante hoc ævum Illustrissimus Franciæ Marefcallus de Vauban construi jusserat , ad derivandas videlicet aquas in illum canalem , quo nempe utebatur ad lapides & ligna , pro ædificandis arce & urbe Neo-Brifacensibus , commodiùs advehenda. Tota tunc Gebwilla cum locis vicinioribus fuit aquis immerfa. Sacræ Deo Virgines ex ordine & familiâ S. Dominici salutem ac refugium quærebant in summitate tecti frumentarii , omni prorsus humano auxilio destitutæ. Has cernens angustias Præful Murbacensis citò citiùs quosdam asseres arripere , illos simul jungere , aptare , & veluti naviculam inde fabricare , eamque conscendere non dubitavit , ut miserrimis monialibus , vix non agonem agentibus , præsentissimam opem afferret , illarumque saluti quoad corpus & animam , porrectâ præter annonam Eucharistiâ , prospiceret. Quis , nisi sanctus sit , & Præful sit Murbacensis , talem expeditionem cum tanto periculo conjunctam suscipere tentet ? Properemus ad alia , omni observatione digna.

Anno Domini sexto & quinquagesimo, quo nempe Trecensis Episcopus, D. Poncet de la Riviere, famâ super æthera notus, & exul factus Ludovici XV, Regis Christianissimi jussu, in Abbatiâ Murbacensi asylum quæsierat: ecce, ipsi, præter atria Principis, ejusdem præcordia patebant. Tantæ fuit religionis memoratus Princeps, ut prius mente Christum, quàm mensâ hospitem exciperet. Cùm autem nemo, jam inde à pluribus annis, fuerit visus, qui subditis Murbacensibus saluberrimum Confirmationis Sacramentum administrasset: placuit zelotissimo Principi occasionem captare tam opportunam, locaque cuncta in districtu ac dominio suo posita, hoc comite Episcopo, visitare, lustrare: ut fidelibus Christianis, hanc gratiam spiritualem sitientibus, de subsidio tam salubri provideret. Hic, si unquam aliàs, iste animarum zelator missionarium apostolicum agebat, loquendo è cathedrâ ad populum, sacram exponendo doctrinam, audiendo confessiones, nihil non tentando ad lucrandas Deo animas, pretioso Christi sanguine redemptas.

Cùm aliis etiam vicibus ruri ageret, illas lustrando villas & paræcias, quæ à Murbacensi Abbatiâ dependent: congregavit rudiores plebeculam, à seipso examinandam, in rebus fidei erudiendam, & exhortationibus ac præmiis animandam. Et hoc zelo exarserat, illumque nu-

in tanti viri celebrandis laudibus ac meritis tantum balbutire. Quare meis diffidens viribus, opus tam arduum tentare, diu timui. Nunc tandem illud cordato animo aggressus sum, solam quaerens Dei gloriam, non meam. Ut autem in materiâ tam delicatâ nihil detraherem veritati, aut aliquid ipsi alienum affingerem; ex ipso fonte hausi aquam, consulendo videlicet integerrimos viros, pari pietate & prudentiâ præditos, de nullâ proinde adulatione suspectos, tametsi olim altesato Principi notissimos, familiarissimos.

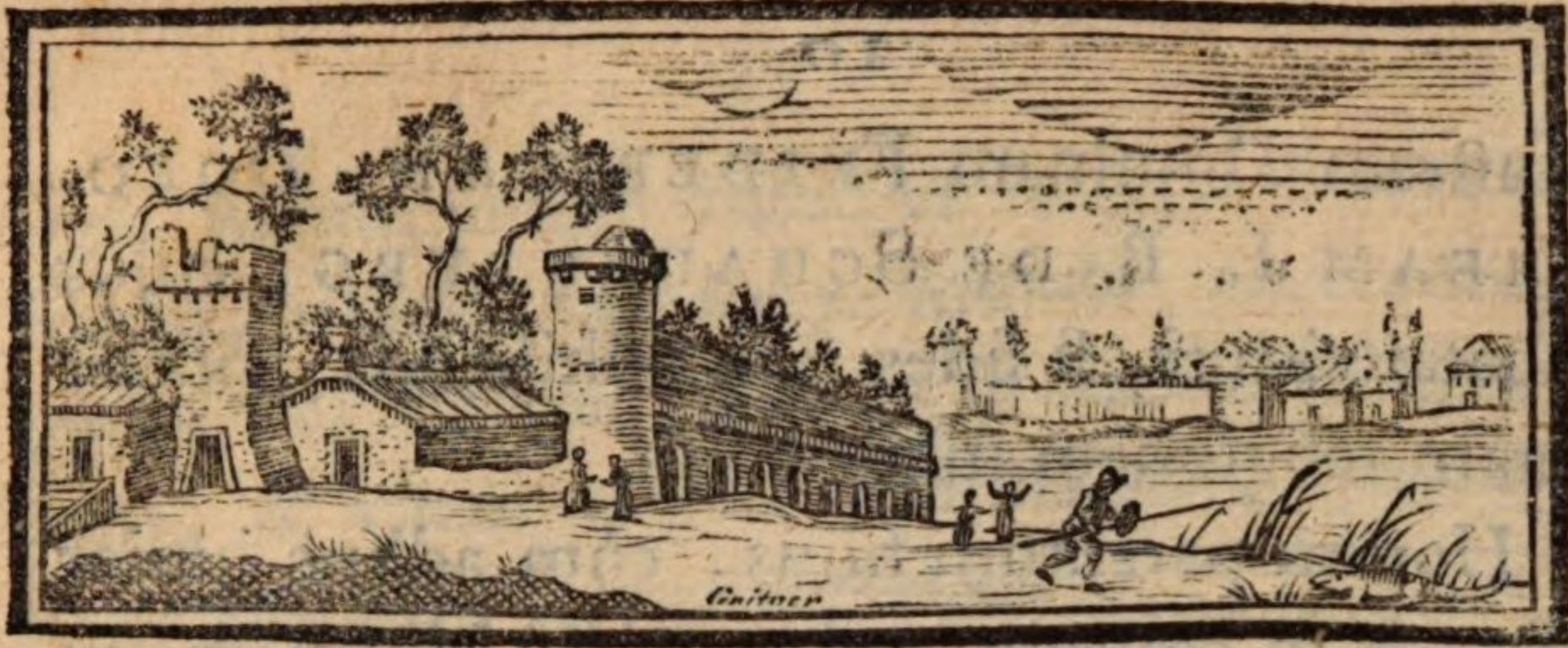
MULTA quidem narravi tibi, sed multò plura tibi desideranda reliqui, candide Lector, quæ potius humilitati ac modestiæ Principis, quam aut obli-

vioni aut negligentiae meae tribuenda existimes. Qui enim cunctos ejusdem passus etiam curiosiori oculo observabant, pauca tantum vestigia de tot ac tantis ejus virtutibus, atque eximiis meritis, ægrè deprehenderunt; solum namque Deum, quoad licuit, testem adhibebat, si quid boni fecisset vel pro gloria Dei, vel pro sua & aliena salute. Quemadmodum autem sol, nubibus tectus, lucidam faciem suam non ita abscondere potest, quin aliqui saltem scintillantes radii, nubes penetrando, nobis affulgeant: sic & Princeps, utut humilis ac modestus, non adeo potuit suam celare pietatem, ut pia ipsius exempla, & virtutum exercitia, nostrorum aciem oculorum totam effuge-

8. *PRÆFATIO AD LECTOREM.*

rint. Hinc ista in lucem nunc prodit
historia, quam brevibus conceptam
verbis, pro ingenii mei tenuitate, ru-
diori calamo describendam suscepi, ad
nostram nimirum ædificationem & alio-
rum exemplum; haud ignorans, histo-
riæ vim tantam esse, ut quamvis malè
scripta delectet. Tolle, lege: legenti
patebit.

VITA CASIMIRI

ABBATIS AC PRINCIPIS

MURBACENSIS.

ANNO DOMINI 1698 die decimâ septimâ mensis Januarii editus est Argentinæ in hanc lucem CASIMIRUS-FRIDERICUS L. B. DE RATHSAMHAUSEN, cujus nobilissima familia, si Schœpflini Alsatiam illustratam inspicimus, à multis quidem seculis suam traxit originem, à propriis verò meritis splendorem, quem & auxit hac nostrâ ætate Reverendissimus Abbas, & Illustrissimus Princeps, de quo hîc sermo est. Patrem habuit Generosum ac Perillustrem Dominum WOLFGANGUM THEODORICUM L. B. DE RATHSAMHAUSEN ab Ehenweihr, qui superno lumine illustratus, relicta Lutheri doctrinâ, fidem Romano-Catholicam amplexus est. Matrem verò nactus est gratiosam perque

illustrem Dominam FRIDERICAM - DOROTHEAM L. B. DE SCHAUENBURG, cujus innatæ virtuti, si fides filio adhibenda, præter veram religionem nihil defuit.

Horum parentum filius, cùm adhuc junior esset, & in collegio, vel convictu Molshemenfi apud RR. Patres Societatis Jesu literis operam daret, quos non æquabat annis, hos ille scholares ac æmulos studiis superabat & meritis: ita, ut jam tunc ceteris literarum alumnis, tanquam speculum & exemplum virtutis ac doctrinæ ob oculos poneretur. Qua de re si quis dubitat, viros ei graves, hodieque superstites adducere possum, allegatæ veritatis testes ac fidejussores.

Collegio Molshemenfi egressus, rediit ad parentes, quorum jussu sua studia profequitur in episcopali Seminario Argentinensi, unde nullo non tempore viri religione pleni, scientiâ instructi, sanguine conspicui, proindeque ecclesiæ simul ac regno utilissimi prodiere. Hoc ille loco cursum philosophicum absolvit, & eo quidem successu, ut semper primus inter pares & princeps extiterit. Cùm autem decimum-octavum ætatis annum attigisset, tentavit de eligendo vitæ statu deliberare, & in tanti momenti negotio, à quo salus hominis ac tota dependet æternitas, cautè procedere, ac proinde rem tam feriam, pro suâ prudentiâ, benè ponderare. Quâ quidem re benè ponderatâ, & examinatâ ma-

turè, statuit, procul dubio ex impulsu Spiritûs-Sancti, perverso valedicere mundo, cui servire, perire est; seseque recipere in sacram solitudinem, & vitam eligere claustralem, quæ est mors vitiorum & vita virtutum.

Atque hinc, confecto cursu philosophico, admitti petiit in celeberrimum Ordinem S. Benedicti, qui tunc temporis vel maximè florebat in prænobili monasterio Murbacensi, de quo constat, quòd fuerit fundatum ab Eberhardo Alfatiae comite circa annum æræ Christianæ 727. Talem igitur candidatum, sanguine nobilem, virtute nobiliorem DD. Confratres Murbacenses læto exceperunt sinu, & sui Ordinis habitu induerunt.

CASIMIRUS novitiatum ingressus, & magno flagrans salutis suæ desiderio, S. Patris Benedicti regulam, instar Evangelii, ad amussim observabat: ita quidem, ut omnes vehementer mirarentur tam strenuum tironem, qui perfectionis semitam vix calcare, & jam ipsum ejus apicem attingere visus esset. Quare finito probationis anno inventus est dignus, qui ad pedem altaris, & in manus Abbatis ac Principis sui publicam professionem emitteret anno salutis 1718, die verò quartâ & vicesimâ mensis Aprilis, jam non Casimirus, sed frater Leodegarius, ab antifite suo nuncupatus.

Post emissam professionem rebus cœpit theo-

logicis mentem & animum applicare, in iisque tam felices facere progressus, ut omnibus illum provocantibus in arenam, & examinantibus, dubitandi locum reliquerit, an ejus pietas doctrinam, an doctrina pietatem superaret. Quid jam mirum, quòd eundem adhuc Diaconum sacræ peregrinationis suæ comitem adhibuerit Reverendissimus & Illustrissimus Dominus D. Cælestinus, ex antiquissimâ & Perillustri Propiâ de Beroldingen, Abbas ac Princeps Murbacensis & Ludrensis, qui amore Dei inflammatus, zeloque accensus apostolico, in tribus territorii sui præfecturis, & passim in Sungoviâ, sacram missionem prædicandam suscepit.

In hac messe spiritali ut præfatus Diaconus uberrimos fructus colligeret, præcinxit se virtute; & veluti Apostolus à Deo missus magnas fidei veritates, gravitatem peccati, rigorem judicii & pœnas inferni tantâ (1) *ostensione spiritûs & virtutis*, eo igne ac zelo prædicabat, ut omnes, quotquot aderant, qui hunc præconem tam zelosum, ne dicam ignitum, audierant, (2) *percutientes pectora sua* reverterentur.

Factâ missione apostolicâ, Leodegarius factus est sacerdos anno supra millesimum septingentesimum vigesimo primo, mense Martio.

(1) 1 Cor. II, v. 4.

(2) Luc. XXIII, v. 48.

Magna quidem dignitas sacerdotis, sed magna pariter sacerdotis delinquentis ruina; nihil enim bono sacerdote melius, nihil malo pejus. Unde oportet sacerdotem sacerdotaliter vivere, & *immaculatum se custodire ab hoc seculo* (1), eumque ab omni labe purum ad altare accedere, ut sancta discat sanctè tractare, & sancta sanctorum sanctissimè. Quà de causâ Leodegarius sacerdotio initiatus, cùm esset filius lucis, vel umbram peccati fugiebat; ipsumque peccatum magis timebat, quàm pœnam peccati; magis, quàm purgatorium; magis, quàm infernum: sique culpam aliquam ex humanâ fragilitate admisit, cùm esset tenerioris conscientiae, consensus voluntatis certè defuit. Quà porro gravitate, quo item fervore, quâ mentis præsentiâ, quâ animi puritate, quo ardore seraphico sacrosanctum missæ sacrificium quotidie celebrabat! Et hunc servabat tenorem, & hanc tenebat methodum celebrandi quotidie sacrificii per omnem vitam usque ad tumbam: nisi fortè graviori vel morbo, vel negotio impeditus fuisset.

Si quando orationi vacabat, vel meditationi, quam nullâ unquam die neque manè, neque serò prætermisit; quo pietatis sensu, quo tenerimo mentis affectu cor suum effundebat in conspectu Dei, quem ita sibi præsentem siste-

(1) Jac. I, v. 27.

bat, ac si illum, humano licet oculo invisibilem, clarâ tamen visione, & quasi *facie ad faciem* intueretur! Noli ergo mirari, lector amice, si nempe in tali casu, & cum tali sensu, cor ejus ardens, si & anima ejus præ amore divino liquefcens fuerit.

Signum campanæ, quo illi, qui tenentur ad chorum, in ecclesiam convocantur, *signum magni Regis* est: hoc ubi primum pater Leodegarius audierat, nullam trahens moram properavit, volavit præ cunctis aliis, ut compareret in templo, hæreret in choro, assisteret officio ab initio usque ad finem; siquidem omnis hora ad vacandum Deo ipsi brevis videbatur, & labor levis aut nullus, imò suavis juxta illud: *Jugum enim meum suave est, & onus meum leve* (1).

Veniamus ad officium prædicationis. Hoc enim officium, quod Leodegarius semel assumpsit, *usque in senectam & senium* (2) nunquam dimisit: is, qui magno cum zelo, & majore cum fructu, verbum Dei prædicavit Gebwillæ, Rubeaci, Colmaræ, Enfishemii, in urbibus, oppidis, pagis, domi forisque, & domi quidem per totum sæpe Adventum, per totam item Quadragesimam; non flores quærendo in cathedrâ, sed fructus; non laudes piscando, sed animas.

(1) Matth. XI, v. 33.

(2) Ps. LXX, 18.

Si contigit illi, ut in quacunque ecclesiâ & in certis solemnitatibus, quibus quandoque ad lucrandas indulgentias assistebat, concionem audisset magis floridam & minùs solidam, quasi nauseans *super cibo isto levissimo*, dicere consueverat : *Multi mirantur, pauci convertuntur* (1). Quid enim profunt ejusmodi conciones, fimiles telis aranearum, quæ plurimum habent subtilitatis, utilitatis nihil ? Sic ille fenserat, qui sacram legendo scripturam, sicut olim Nepotianus, teste divo Hieronymo, *lectione assiduâ & meditatione diuturnâ pectus suum bibliothecam fecerat Christi* (2).

Dimissâ prædicatione, ad sacrum accedamus tribunal, in quo hic animarum zelator & Alsatix superioris Apostolus, multoties à magno hominum concursu, in magnis præsertim festivitibus, dicam ne cingebatur, an premebatur. Quòd si aliis etiam diebus, non feriatis, & quasi extra tempus, finito jam officio, in ecclesiam intrasset quidam, ut apud hunc patrem, cùm adhuc simplex religiosus esset, aut apud hunc Abbatem ac Principem, cùm jam esset in dignitate constitutus, factâ confessione sacramentali, suam emundaret conscientiam; præstò erat ad nutum, in puncto, in ictu oculi, ut

(1) Num. XXI, v. 5.

(2) D. Hier.

prii instar Samaritani oleum & vinum, scilicet oleum clementiæ & vinum acrimoniæ, sanandis vulneribus animæ peccatricis infunderet; ne quondam in die reddendæ rationis illam fulminantem sententiam audire cogeretur ob neglectam vel unicam animam: *Et sanguinem ejus de manu tuâ requiram* (1).

Jam quis aptior erat ad veræ pietatis sensum ac succum teneris mentibus suaviter simul & fortiter instillandum, religioso patre Leodegario, tam sedati ac discreti animi, tam facilis & flexibilis ingenii viro, qui propterea jure ac merito *Magister novitiorum* creatur? Felices, iterumque felices novitii, talem nacti instructorem, in asceticâ vitâ illuminatissimum! Hos ille docuit, habens primitias spiritûs, mori mundo & vivere Deo. Hos ille docuit, portare jugum ab adolescentiâ suâ. Hos ille docuit, *quasi à facie colubri* (2) fugere peccata. Hos ille docuit *ire de virtute in virtutem* (3). Hos ille docuit, currere viam mandatorum Dei, ut per bona opera certam suam vocationem, & electionem (4) facerent. Hos ille docuit, castigare corpus suum, ~~ut~~ carnem suam ad redimenda

(1) Ezech. III, v. 18.

(2) Eccli. XXI, v. 2.

(3) Ps. LXXXIII, v. 8.

(4) 2 Petr. I, v. 10.

peccata, ad salvandam animam. Nihil tamen horum aliis præscripsit, quod ipse non prior fervaret. Hinc horâ surgendi surgebat; horâ psallendi psallebat, totus in Deo defixus, & quasi in cœlum raptus. Ad se reversus, de templo exivit, domum abiit, ubi Deum in superioribus suis venerando, prompto ipsis & alacri animo obediebat: seniores, ut patres, honorabat; æquales, ut fratres, amabat; inferiores ac subditos non secus, ac filios, diligebat: *omnibus omnia factus* (1), ut omnes lucrificeret, ut omnes ad Deum adduceret.

Quo loco peculiariter notandum, hunc virum viris aditum citiùs, colloquium libentiùs concessisse, quàm foëminis, sibi maximè cavens ab altero sexu, qui exemplo Evæ vel innocens nocet. Quamobrem dicitur die quadam correxisse, increpasse juniorem monachum, quòd is, qui mortuus esset mundo, nudam tetigisset mulieris manum: quia nempe, ut moris est apud filiosfamilias benè moratos, dilectæ matris suæ manum pio, ut putabat, affectu deosculatus erat. Quod mundus politicus in hoc casu severitati præsulis adscripsit, hoc sanctus præsul securitati. Qui enim callido fidit serpenti, fidat & mulieri, quæ velis remisque fugienda, ne minùs cautum decipiat: aut quis

(1) 1 Cor. IX, v. 22.

nostrum præsumat, sibi que blandiatur, se esse fortitudine *Samsoni*, sanctitate *Davidi*, sapientiâ *Salomoni* comparandum, quos tamen omnes foemina serpente callidior decepit, seduxit, excæcavit ? Cave tibi, & fuge; in fugâ salus.

His ultro citroque recitatis, nunc nobis sermo est de veteri monasterio Murbacensi, vetustate & injuriâ temporum vix non collapsa, lugente hanc ruinam Abbate ac Principe Cælestino, in coadjutorem electo, anno ab incarnatione Domini 1704; dum Illustrissimus Comes Eberhardus de Lœwenstein, ædis primariæ & cathedralis Argentinensis summus Decanus, unitarum abbatiarum Murbacensis atque Ludrensis administrator erat.

Hic orta est quæstio de patribus religiosi, è solitudine Murbacensi in civitatem Gebwillanam transferendis, ubi præter commodam habitationem constructa erat capella satis ampla, eaque eleganter ornata, in qua deinceps hi Domini Deo fervirent, donec redituri essent Murbacum, puta post reædificatam illius loci domum & ecclesiam. Igitur à jove fumentes principium, coeperunt ædificare templum Dei; sed opus coeptum non absolverunt: quia, postquam migraverant Gebwillam, & per aliquot annos mansionem ibi fecerant, tum demum stabilem ibi sedem fixere, eò quod occasionem quæsierint statum regularium cum statu com-

mutandi secularium, annuente nimirum summo Pontifice, consentiente Episcopo Basileensi, & accedente christianissimi Regis consensu.

Interim ægrotat, expirat plenus dierum ac meritorum Religiosissimus Princeps Cælestinus, jam suprâ laudatus, & nunquam satis laudandus, cujus quidem vivit post funera virtus & fama; ejus autem corpus, laboribus apostolicis exhaustum, Wattwillæ in ditionis suæ loco ac templo quiescit, postquàm ab anno 1720 usque ad annum 1736, gloriose simul ac feliciter regnasset. Huic Principi ejusdem coadjutor⁺ *successit* ad hoc rogatus & postulatus, nimirum Serenissimus Princeps Armandus de Rohan de Vendamour, nobis omnibus notus sub nomine Eminentissimi Cardinalis de Soubise, Episcopi ac Principis Argentinenfis, cujus in regendâ, vel administrandâ utrâque Abbatiâ, Murbacensi & Ludrensi, supplevit vices Reverendissimus Dominus Leodegarius de Rathsamhausen, magnus Prior Ludrensis, omnibus votis ac suffragiis electus coadjutor sextâ & vicesimâ die mensis Augusti, anno Dominicæ incarnationis 1737.

Armando regnante, nova movetur quæstio de transitu ad statum secularem; & ipsa ratio ac necessitas videbantur illis patribus religiosis suffragari. Notum est enim, quòd nobilium in Alsatiâ filii tam generosum spirent sanguinem, ut mori malint in bello, quàm vivere in claus-

tro. In hoc casu cùm esset timendi locus, ne deficientibus candidatis, stemmate claris, utraque Abbatia Murbacensium atque Ludrensium rueret, convocatur capitulum, & status quæstionis proponitur. At ecce, vigesimâ - septimâ Junii, anno 1756, extincta est lucerna in Israël, mortuus est Abbas - Princeps Armandus, in animo nostro nunquam extinguendus, cujus potentiori patrocinio secularisationis negotium, tantopere desideratum, tam in curiâ Romanâ, quàm in aulâ Regiâ, eò citiùs ac certiùs expediri potuisset.

Huic Principi successit cum maximo cleri populique applausu Abbas Leodegarius, qui adhuc primum spirans fervorem, prædictæ secularisationi, tanquam murum & columnam ferream, se opposuit; quique factus Princeps novæ dignitatis suæ possessionem accepit Gebwillæ anno à partu Virginis 1756, die trigesimâ mensis Junii, Murbaci die secundâ & Ludri die quintâ Julii ejusdem anni. Tantum abfuit ut neo-creatus Princeps, ad altiores licet honores evectus, se idcirco extolleret, ut potiùs magis ac magis se se humiliaret. Erat enim omnibus suavis, nemini gravis, & videns inter nobilissimos confratres regnare pacem, florere virtutem, in Domino gaudebat, cujus quærendo honori, & propagando cultui, unicè intentus erat.

Sicut autem bonis infudabat operibus, ita promovendis studiis omnem pariter impendit operam. Quare erudiendis fratribus clericis tales adhibuit professores, de quibus noverat, quantum ipsis ad tradendam sanam doctrinam luminis & acuminis ineffet : utque professoribus perinde ac discipulis animos adderet, horâ, quâ non putabant, intravit in musæum, & argumenta gravia & gravissima utrisque solvenda proponebat. Quid ille melius, quid efficacius ad acuendum ingenium, ad excitandam æmulationem præstare poterat ? Et ne hoc quidem ejus ardori sufficiebat.

Commorantur prope Gebwillam & in vicinâ venerandi Patres Capucini Sulzenfes, qui & ipsi aliquando cum clericis suis certamina scholastica instituebant, quibus Princeps suos itidem clericos adesse jusserat, ut suos alumnos ad studendum, *sicut aquila pullos suos ad volandum* (1), provocaret. Quo tandem pacto impetravit, ut ex ipsis etiam discipulis professores crearet. Ante omnia tamen voluit, ut, qui ad veram scientiam aspirabant, doctrinam cum pietate, & pietatem cum doctrinâ conjungerent ; virtus enim sine scientiâ nihil prodest, & scientia sine virtute obest. Quocirca petendum lumen à patre luminum, si quis velit scientiam salutis

(1) Deut. XXXII, v. 1.

acquirere : illam nimirum scientiam , quæ ædificat , quæque est honor & gloria sanctæ matris ecclesiæ : non illam , quæ inflat , & quæ pestis est reipublicæ.

Quis non videt , hunc virum tantis decoratum dotibus , tantis cumulatum meritis , fuisse dignum , imò dignissimum , qui ad altiorem dignitatis gradum ascenderet ! Ita est : ad alta per ima fit gradus. Nemo repente fit summus. Remum ducat , qui didicit. Capiant verbum hoc illi ambitiosi , tumidi , elati , quorum plures sanctuarium vix ac ne vix quidem ingressi , jam ambiunt , & fortè jam occupant pinguiore præbendas , habentes corpus in choro & cor in foro , stantes in domo Domini , dicerem veluti statuæ , nisi oculos haberent hinc inde vagantes. Heu ! *quantæ damnationis est , sine labore percipere mercedem laboris* (1) ?

Venite , videte nunc , & miramini præfulem ac principem nostrum. Ubicunque apparet , virtus illum comitatur. Ipse habitus sonat : auditur princeps , dum videtur ; & est stupendum quid , quòd ejus felicissimi confratres ex viro tam magno vel tacente proficiant. Huc accedit , quòd idem princeps advenientes hospites fronte semper ferenâ , placido vultu , hilari animo , sermone blando suscepit : dignus proinde ,

(1) S. Greg.

qui passim ab omnibus & singulis, summis & infimis, catholicis & acatholicis, & ab ipsis quidem capitibus Mühlhufianis, in amore & pretio haberetur; eoque magis, quia (disertus cum esset in hominum congressu, perque jucundus) omnium ad se corda rapiebat.

Novi profecto prænobiles viros, illustres matronas, aliasque utriusque sexus honoratiores personas, quæ, ut sibi hic Præful, ac præfulum decus sacratâ manu benediceret, illum sæpius ac supplices exorabant: tam præclara fuit omnium de hoc antistite existimatio, tam pia omnium hominum de ejus sanctitate opinio. Atque hinc quidni meipsum terque quaterque beatum existimem, eò quod hic sanctus Præful, mihi quoque supplicanti ante triennium benedixerit.

Nihil hoc Principe humilior, qui non solum æquales, sed etiam inferiores, perspectâ honestate commendabiles, amplexu suo dignatus est. Hanc solam ambitionem habuit in quolibet vitæ statu, omnes muneris sui partes perfectè adimplendi. Nihil hoc Principe religiosius. Cum olim peregre profectus, inclinatâ jam die, in quodam hospitio rurali pernoctare cogeretur, intrando in domum globulos conspexit precatorios in manibus familiæ; & illico manu, vel digito precum continuationem indicens, cum orantibus rosarium oravit. Scilicet in viro tam

magno nihil non magnum , etsi aliis forsitan humile visum.

Habemus etiamnum in recenti memoriâ id, quod in superiori Alsatiâ accidit anno hujus currentis seculi quadregesimo , ubi lacus Belliconis , montis editissimi , è lecto & alveo suo erumpens , aggeres illos destruxit , illasque cataractas , quas ante hoc ævum Illustrissimus Franciæ Marefcallus de Vauban construi jusserat , ad derivandas videlicet aquas in illum canalem , quo nempe utebatur ad lapides & ligna , pro ædificandis arce & urbe Neo-Brisacensibus , commodiùs advehenda. Tota tunc Gebwilla cum locis vicinioribus fuit aquis immerfa. Sacræ Deo Virgines ex ordine & familiâ S. Dominici salutem ac refugium quærebant in summitate tecti frumentarii , omni prorsus humano auxilio destitutæ. Has cernens angustias Præsul Murbacensis citò citiùs quosdam asseres arripere , illos simul jungere , aptare , & veluti naviculam inde fabricare , eamque conscendere non dubitavit , ut miserrimis monialibus , vix non agonem agentibus , præsentissimam opem afferret , illarumque saluti quoad corpus & animam , porrectâ præter annonam Eucharistiâ , prospiceret. Quis , nisi sanctus sit , & Præsul sit Murbacensis , talem expeditionem cum tanto periculo conjunctam suscipere tentet ? Properemus ad alia , omni observatione digna.

Anno Domini sexto & quinquagesimo, quo nempe Trecensis Episcopus, D. Poncet de la Riviere, famâ super æthera notus, & exul factus Ludovici XV, Regis Christianissimi jussu, in Abbatiâ Murbacensi asylum quæsierat: ecce, ipsi, præter atria Principis, ejusdem præcordia patebant. Tantæ fuit religionis memoratus Princeps, ut prius mente Christum, quàm mensâ hospitem exciperet. Cùm autem nemo, jam inde à pluribus annis, fuerit visus, qui subditis Murbacensibus saluberrimum Confirmationis Sacramentum administrasset: placuit zelosissimo Principi occasionem captare tam opportunam, locaque cuncta in districtu ac dominio suo posita, hoc comite Episcopo, visitare, lustrare: ut fidelibus Christianis, hanc gratiam spiritualem sitientibus, de subsidio tam salubri provideret. Hic, si unquam aliàs, iste animarum zelator missionarium apostolicum agebat, loquendo è cathedrâ ad populum, sacram exponendo doctrinam, audiendo confessiones, nihil non tentando ad lucrandas Deo animas, pretioso Christi sanguine redemptas.

Cùm aliis etiam vicibus ruri ageret, illas lustrando villas & paræcias, quæ à Murbacensi Abbatiâ dependent: congregavit rudiores plebeculam, à seipso examinandam, in rebus fidei erudiendam, & exhortationibus ac præmiis animandam. Et hoc zelo exarserat, illumque nu-

trierat ad extremam usque senectutem. Quod solus hic fecit, ut pararet Domino plebem perfectam : utinam omnes id facerent, curam habentes animarum, *qui se dicunt Apostolos esse, & non sunt* (1); qui & ipsi & per seipfos plebem sibi commissam in fide, in religione, in omnibus punctis & articulis scitu necessariis instruire, atque oves & oviculas suas verbo pascere & exemplo deberent, ut ipsi pariter cum grege suo, & in tempore suo, *cum apparuerit princeps pastorum* (2), mercedem in coelis copiosam, & *immarcescibilem gloriæ coronam* perciperent. Sed quorsum abripimur ? Nam alia benè notanda non defunt.

Anno Domini 1757 Serenissimus Princeps, Eminentissimus Cardinalis, Episcopus ac Princeps Argentinensis, Constantinus de Rohan, egregiè suffultus ab Excellentissimo Viro ac Domino de Lucé, rerum publicarum & politicarum in hac provinciâ Præfecto, omnem movebat lapidem, ut revocarentur mulctæ à Ludovico XIV illis indictæ, qui matrimonia, ut ajunt, mixta inirent, scilicet personarum Catholicam fidem profitentium cum personis Augustanam confessionem sectantibus, & vicissim; idque optabat, ut Regis daretur consensus pro

(1) Apoc. II, v. 2.

(2) 1 Petr. V, v. 4.

hisce matrimoniis deinceps contrahendis, & in foro etiam civili valituris. Atque hinc jussus est insignis quidam Theologus pro hac quæstione dilucidandâ dissertationem componere, quam ab eodem autore sibi communicatam Princeps Casimirus tam præclaris illustravit notis, unde sole clariùs illucesceret, hunc sapientissimum Ecclesiæ antistitem in rebus theologicis, & sublimioribus disciplinis, meritò perspicacissimæ Aquilæ comparandum esse.

Hæc dum narro, mihi in memoriam revocatur, quod Abbati Leodegario, adhuc personam gerenti coadjutoris, & jam exercenti potestatem Principis ex commissione sibi factâ, evenit Colmaria: ubi, nescio quo casu, incidit in alium Abbatem Benedictinum, recens advenientem ex congregatione SS. Vanni & Hydulphi. Post mutuam salutationem delapsus est sermo inter confabulandum in quæstionem problematicam, sive rem dubiam, quam unus affirmabat, alter negabat. Quapropter ad solvendum hoc dubium ille Lotharingus dixit ad Alfatam, Reverendissimus ad Reverendissimum: Quot, vis, Ludovicos aureos in manu tertii deponam? Et tu vicissim totidem depones, ut illos lucretur alteruter nostrum, qui vicerit, qui rem acu tetigerit. Quid ad hoc Leodegarius, evangelicæ paupertatis amator? Tu! inquit, Cræsus es, ego Codrus, quippe qui nec hilum

habeo, nec obolum, qui sit mei juris, & qui non totus sit mei ordinis, meique conventûs. Sic illum vicit per humilitatem, qui gloriari, & vincere voluit per ostentationem. Hæc per transfennam.

Nunc tandem magis seriò, quàm unquam antea agitur de immutando statu, & quidem ex utrâque parte cùm Murbacensium, tum Ludrensium; siquidem anno reparatæ salutis 1757 utrobique duodecim duntaxat viri religiosi erant residui, quorum plerique ætatem tam provec-tam habebant, ut jam non plures ex eorum numero, quàm duo soli supersint. Vacillant omnes spem inter & metum, ac timent domus suas, Murbacensem atque Ludrensem, funditus ruituras. Huic malo ut occurratur, urgent Præ-nobiles Domini Capitulares, iterumque urgent optatam secularisationem, pro qua tamen impediendâ piissimus Princeps, qui disciplinæ monasticæ observantissimus erat, ejusdemque retinendæ tenacissimus, hoc ipsis consilium suggestit : ut ipsi pariter, Murbacenses ac Ludrenses, quemadmodum Fuldeneses, monasterium suum in duas classes dividerent, virorum scilicet nobilium & ignobilium. Id verò consilii cùm unâ omnes voce longè rejicerent, tum demum consensum Principis tamdiu reclamantis de abdicando ordine religioso, & amplectendo statu seculari extorserunt. Et confestim

D. Cælestinum ab Andlau in Homburg, majorem Ludrensis cœnobii Priorem, utpote virum ad rem benè gerendam aptissimum, capitulariter deputant, & mittunt Parisios, ut desideratam videlicet gratiam & à Rege, & à Papâ impetrare conetur (1). Quæ vota tunc concepta, nunc jam feliciter impleta sunt, ad hoc petito & obtento etiam consensu & annutu Episcopi Basileensis, qui tamen hanc conditionem ipsis posuit: ut Murbacenses, qui hætenus à sanctâ sede apostolicâ immediatè dependebant, deinceps Basileensis Episcopi, sicut Ludrenses Archiepiscopi Bisuntini, in spiritualibus jurisdictionem agnoscerent. Cui quidem conditioni DD. Canonici Murbaceni nihil hæsitantes, pleno choro & capitulo, subscripsere.

Primus omnium exemplum submissionis dedit veteribus Monachis, novisque Canonicis ipse Abbas ac Princeps, qui quoniam ad statum secularem rediit, relicto Leodegarii nomine, Casimiri nomen in sacro regenerationis lavacro sibi impositum reassumfit: utque suam erga novum ordinarium obedientiam & submissio-

(1) Bulla hujus secularisationis concessa à Clemente XIII, data Romæ An. M. DCC. LXIV. d. XI Aug. & Literæ Regiæ confirmatoriæ Bullæ Papalis, Versallius acceptatæ 22 Sept. 1764, & in supremâ Alsatia curiâ depositæ, & inscriptæ mense Aprili 1764, extant Murbaci.

nem ostenderet, avolavit Bruntrutum, in episcopali seminario ibidem fundato sacra exercitia factururus. Sic ille sequi, & imitari voluit aliorum exemplum sacerdotum, in seminario Bruntrutano spiritualibus exercitiis vacantium, qui ex mandato Episcopi, suo singuli loco, ad hunc secessum invitantur. Rogabat Episcopus honoris causâ hunc Principem, ut, quamdiu hæret Bruntruti, in episcopali arce & palatio resideret, ibique mensam & convivium acceptare dignaretur. Sed vicit humilitas unius urbanitatem alterius. Cessit Princeps Bruntrutanus Principi Murbaceno intra seminarium remanenti apud alios inferioris ordinis sacerdotes, à quibus nihil differebat, nisi quòd esset, ob eximia merita sua, in alienis oculis maximus, in suis minimus.

Tam pius & magnus Antistes, tametsi secularisatus, sancti tamen Benedicti regulam, nisi obstaculum poneretur, semper ad unguem & apicem servavit; & hujus item ordinis signum, vulgò *scapulare* vocatum, sub interiori veste absconditum nunquam exiit. Imò verò tantum abfuit, ut de rigore regulæ nonnihil remitteret, ut potius in eâ rite servandâ fervorem suum duplicaret.

Parum est, nihil est, si dicam Principem Casimirum recubuisse in lecto ad speciem molliori, reipsâ tamen duriori, testante famulo

hujus secreti confcio. Parum est, nihil est, si dicam aut jactem, in cibo frugalem, in potu sobrium fuisse illum, tota cujus vita, perpetua ferè abstinentia & mortificatio fuit. Videntur mihi trepidare Magnates hanc vitam legentes, quorum Deus venter est, & quorum vel ipsa jejunia inter mera solent convivia reputari. Non sic jejunabat Casimirus, qui, naturâ edacior cùm esset, refrænans in prandio latrantem stomachum, præcisè necessitati serviebat, non voluptati. Serò pro cænulâ per longos annos solo pane & aquâ, aut modico tantùm vino contentus fuit : quia carere deliciis, ejus erant deliciae.

Propter adventum hospitem splendide quidem vivebat, habitâ ratione dignitatis suæ; sed, quod fuit in mensâ de appositis dapibus superfluum, hoc omne erat quotidie à Principe destinatum, & à domesticis allatum pauperibus & ægrotis, ac senibus, & viduis atque pupillis: quibus insuper disperfit, dedit pecunias, procuravit vestes; ipsisque, ne fortè perirent, vel congelarent in asperrimâ hieme, onustissima lignis combustibilibus plaustra ad domum & januam advexit. Quid est, quod ultrâ debuit facere mendicantibus, & non fecit, ac præsertim mendicare erubescantibus, quibus non semel, sed sæpius sua solvit tributa Regi pendenda, extantia debita remisit, filios educavit, illos

mittendo in scholam, applicando studiis, aut honestis opificiis, pro cujuslibet captu & genio.

Si rumori credendum, percipit quotannis Princeps Murbacensis triginta circiter millia librarum Turonensium, quæ cum sint bona ecclesiastica, censentur ex mente SS. Patrum *pignora & patrimonia pauperum*. Quocirca Casimirus, tanquam Ecclesiæ Prælatus, hanc ingentem pecuniæ vim non temerè dilapidavit, aut in usus duntaxat profanos convertit; sed potissimum pro gloriâ Dei, & in solatium pauperum impendit, eamque non solum in loco residentiae, & in totâ, quâ patet viciniâ, verum etiam in remotissimis locis, & regionibus longinquis, piâ prodigalitate distribuit.

Inter alios, & præ ceteris, testes mihi erunt tot egeni sacerdotes, quibus hic *Pater pauperum* manum suam, & quasi sinum suum eò libentiùs ac liberaliùs aperuit, quòd ipsimet identidem sacra subsidia ministrarent fidelibus derelictis: fidelibus, inquam, hinc inde dispersis, atque asperos montes inhabitantibus. Tantâ profectò charitate flagrabat erga pauperes ac miseros, ut perspectâ illorum miseriâ, ad eandem sublevandam, & equos & rhedam vendere non dubitaverit.

Huc adde tot ecclesias rurales, in montibus & vallibus sitas, quas ex ære proprio vel à fundamentis erexit, vel ex parte collapsas restauravit,
vel

vel ex integro condecoravit, de quibus omnibus *si linguae tacuerint, lapides clamabunt* (1). Tanta verò liberalitas & profusio quem alium decet, si Principem non decet? Nihil enim felicius habent Principes, quàm quòd possint, nihil divinius, quàm quòd velint aliis benefacere. Utinam hoc legerent, & intelligerent Principes, quibus plerùmque os prodigum, & nuda manus; quique innutriti deliciis, *comedunt medullam tritici, & bibunt sanguinem uvæ meracissimum* (2), quin imò suorum sanguinem populorum.

In hoc laudo, honoro Principem Murbacenum, quòd in suo territorio ecclesias tam multas exstruxerit, simulque dotaverit; quòd autem ecclesiarum Rectores, vel Pastores animarum, non alios elegerit sede vacante, quàm inter dignos digniores, seu tales, qui sanctæ Dei Ecclesiæ magis inservire, & majora ipsi obsequia præstare possent: in hoc eundem super fidera extollo, illos arguendo collatores & patronos, qui nempe in conferendis beneficiis plus carni & sanguini, quàm scientiæ & virtuti, plus favori, quàm meritis tribuere solent. Unde ab ipso Principe, ejusque Perillustri Capitulo prudenter, salubriter fixum & statutum est: ne

(1) Luc. XIX, v. 40.

(2) Deut. XXXII, v. 14.

cui deinceps conferatur beneficium, cui cura animarum annexa sit, si solis Magnatum literis, & non propriis meritis, sese commendaverit.

Unum est reliquum, quod addam ut sciant patres familias, quòd optimus Princeps suam, quam domi alebat, familiam, puta famulos & famulas, vigilantiori oculo observaverit. Ad famulos quod attinet, solebat illos quotidie convenire ferò post cœnam, vel ante somnum, (exclusis ab hoc conventu ancillis, utpote in hypocausto separato detentis) ut ibi ad Crucifixi pedes prostratus, preces cum illis vespertinas alternatim persolveret, quibus recitatis è pio quodam libello sacram ipsis lectionem faciebat. Interim attenti ad hanc lectionem famuli, *sicut novellæ olivarum*, in circuitu mensæ sedebant unà cum hero suo, ipsis ante discessum & post lectionem benedicente. Famulabus verò coronam Marianam, vulgò rosarium, singulis noctibus recitandum injunxit, curando diligenter, ne ullâ unquam die hæc devotio à se introducta prætermitteretur. Exemplum tam præclarum si itidem in suis singuli ædibus fideliter imitarentur patres, heri, magistri; domum suam felici sanè metamorphosi in cœlum quasi terrenum converterent, atque ab ipso Deo benedictionem acciperent.

Quis fatis laudet hunc Principem, quem suscepi laudandum: hunc, inquam Principem

& Prælatum, omni laude majorem, cujus tanta profectò humilitas, quanta dignitas? Cùm enim duobus abhinc annis D. Archiepiscopus Bifuntinus advenisset Gebwillæ ad ibi invisendum veterem amicum Casimirum: ecce, hic Abbas-Princeps non solum occurrit illi ad amplectendum; sed, cùm iterum discessurus esset, ad grati hospitis pedes se abjecit, petens ab ipso benedictionem, quam & impetravit eâ lege, ut illam D. Archiepiscopo redderet. Sic sanctus sanctum honorabat.

Post expeditum secularisationis negotium Illustrissimus Casimirus nihil adeò cordi habuit, quàm illud Deo Optimo Maximo, & Augustissimæ Cœlorum Reginae magnificum Templum erigere, quod in diebus nostris meritò inter Alfatia miracula numerandum: nihil ut addam, ac inferam de magnificentissimis hujus Templi ornamentis nunquam pro dignitate æstimandis, & vel ipsius solis splendorem, atque ipsius auri pretium superantibus. Ad splendidissima altaria ibi erecta his versibus alludo:

Has cernens aras, auro argentoque micantes,

Sanctorum in summo splendorem conjice cælo.

Quid dicam de præstantissimis organis, cum voce humanâ, ne dicam angelicâ, certantibus,

quibus applicare licet hoc carmen aliunde mutuatum :

Hic dociles venti refono se carcere solvunt,

Et cantum acceptâ pro libertate remittunt.

Fuère, qui altâ quidem voce clamantes, & vociferantes, pientissimo Principi nimiam in hoc opere moliendo, eoque adornando prodigalitatem, pompamque superfluam exprobrare auderent, sed quos ille mutos ac elingues fecit hac unicâ sententiâ, frontispicio Templi insculptâ : *Opus namque grande est; neque enim Homini præparatur Habitatio, sed Deo* (1).

Si fortè Capitulum Murbacenum solvit expensas pro ratâ; si etiam Abbatia Monasteriensis in valle S. Gregorii, pro hac ædificandâ Basilicâ, illam annuam pensionem solvit, quæ ipsi in hunc finem solvenda erat, gratificante nimirum Rege, atque interveniente Illustrissimo Comite de Waldner, Regii ac militaris Ordinis à merito nuncupati Commendatore, & supremi copiarum Gallicarum Belliducis locumtenente, qui singulari in Principem nostrum affectu ferebatur : ipse Princeps è contra propriis sumtibus non pepercit, sed ultro omnia tradidit, quæ manus pauperum non asportaverant. Dixisses illum accepisse per palpabile miraculum

(1) Paral. XXIX, v. 1.

immenſam & innumerabilem pecuniam, quam è divinæ Providentiæ theſauris potiùs, quàm ex ærario ſuo hauſerat.

Nihil denique optavit ultrà, cùm jam perfeciffet illam ædem ſacram, cœli æmulam, quàm ejufdem ædis conſecrationem. Fit voti compos omnium opinione citiùs. En, adest ex improvifo, ad fugiendum ſcilicet affluentis populi concurſum, Celfiffimus ac Reverendiſſimus Dominus D. Joſephus de Roggenbach, S. R. I. Princeps & Epifcopus Baſileenſis, quem Venerabilis Senex, Abbas ac Princeps Murba-cenus excepit, ſicut ſuum Galatæ Paulum, *ſicut Angelum Dei, ſicut Chriſtum Jeſum* (1).

Adfuit ergo Epifcopus, ut illud memorabile Templum recens fabricatum ſolemniter conſecraret; ſimulque concionem habuit tantâ unctione plenam, quæ pertingeret *uſque ad diviſionem animæ ac medullarum* (2). Quâ inauguratione peractâ anno ſuperiori in feſto natali B. M. V. hujus Templi fundator, hujus concionis auditor, ſancto inebriatus gaudio, *non habebat ultrà ſpiritum* (3). Ad ſe autem reverſus, erupit in hanc vocem : *Nunc dimittis ſervum tuum, Domine* (4) ! Quafi diceret : Nunc lætus moriar,

(1) Gal. IV, v. 14.

(2) Hebr. IV.

(3) 3 Reg. X.

(4) Luc. IX, v. 29.

quia Templum meum vidi erectum, perfectum, consecratum.

Ex illâ horâ non destitit Princeps, etsi esset fractis viribus, & inflatis pedibus, more solito adire ecclesiam, omnibus interesse officiis, psalmos decantare Davidicos, & quotidie offerre Deo *hostiam puram, hostiam sanctam, hostiam immaculatam*; sed quâ pietate, quâ fiduciâ, quâ consolatione? Cùm enim ventum esset ad illud momentum magni momenti, ubi sacrosancta consecrationis verba erant pronuntianda: quis non dixisset, illum vidisse cœlos apertos, & Deum - Hominem ad hæc sanctissima verba in manus ac digitos ejus descendentem? Mirentur alii, non ego, propter vivam viri fidem, id quod certâ quondam relatione intellexi. *Qui habet aures audiendi, audiat* (1).

Scilicet anno supra millesimum septingentesimum quinquagesimo tertio æstivi calores tam excedentes fuerant, tamque perseverantes, ut cœlum nobis longo tempore æneum videretur, ac pluviae impervium. Hinc illæ preces publicæ & supplicationes, passim in superiori Alsatiâ institutæ ad exorandam à Deo pluviam, & nullis tamen precibus ac suspiriis obtentam. In hac rerum angustia Præsul Murbacensis, superpellicio & stolâ indutus, magnâque animatus

(1) Mat. XI, 15.

fiduciâ, undique convocatos ditionis suæ pueros & puellas juniores, fratre eremicolâ crucem præferente, processionaliter deduxit ad templum Marianum in *Tierbach*, ubi humillimus Dei fervus, quanto potuit cum fervore, ac devotionis æstu, in arâ Deiparæ miraculis conspicuæ, votivam celebravit, & in eundo ac redeundo Beatissimæ Virginis Mariæ rosarium, unâ cum suis, ut ita dicam, innocentissimis agnis atque columbis, recitavit. Et ecce, illico in adventu redeuntis tam boni Pastoris adeò larga & copiosa cecidit pluvia, quæ sitientem terram quodam quasi saluberrimo rore refrigeraret, potaret, inebriaret, idque ad stuporem populi. Talis nimirum *oratio humiliantis se nubes penetrat*, ligat omnipotentem, & vincit invincibilem.

Silentio præterire non possum aliud exemplum, omni attentione & admiratione dignum. Cùm pluribus abhinc annis unicus nobilissimæ familiæ (1) filius tam graviter ægrotaret, ut ab ipsâ medicorum coronâ jam morti propior, quàm vitæ crederetur, Princeps Casimirus hujus desolationis conscius, simulque perpendens, nullum morbum esse insanabilem, ubi medicus est Deus: *Deum*, inquit, *precibus fatigabo, & orare non desinam pro hoc filio, pristinae sanitati*

(1) Hermannus L. B. de Breiten - Landenberg, Salifpratenfis, vulgò Sulzmattenfis.

reddendo, in solatium parentum; quorum piâ opinionione, orans in hoc casu Casimirus, vim Deo blandam intulit, & hunc nobilissimum juvenem, ope divinâ, vitæ & fanitati restituit.

Quid non fecit Deus pro Casimiro, quid non Casimirus pro Deo? Accidit olim, ut hic Princeps languescens, suadente medico, recuperandæ videlicet aut conservandæ valetudinis gratiâ, acidulas hauriret per quindenam, vel mensem. Durante hoc spatio, surrexit Casimirus quotidie, non quidem more solito feriùs, ut largiori nimirum somno indulgeret propter infirmitatem; sed solito citiùs, nempe horâ post mediam noctem secundâ cum mediâ, ut horâ quartâ officio matutino in ecclesiâ & choro assisteret, utque caput se membris conformaret. Quis hoc credat? Quis tale exemplum unquam audivit? Quis hoc audiens, non obstupescit? Et hoc tamen exemplum est innocentis Casimiri, simulque pœnitentis.

Cùm idem Prælatas ac Princeps sub finem vitæ ita lento, ac titubante incederet gradu, ut ad singulos ferè passus ad respirandum consisteret: visum amicis fuit, suadere Principi, ut in ecclesiam iturus, fellam sibi gestatoriam compararet ad se sublevandum. At ille subridens: *Homines, inquit, gradiuntur in ecclesiam, non portantur.*

Nemo tamen poterat sibi blandiri, & spe-

rare hunc senem tam caducum diutius superstitem futurum. Interim Deus Opt. Max. videbatur, hujus servi & amici sui peculiarem gerere curam : quatenus acutam in mensâ famem, & soporem in lecto gravem habebat; id, quod paucis ante mortem diebus ingenuè fassus est uni ex amicis (1), Presbytero Colmariensi.

Dè cetero, quis sibi non persuadeat, & non firmiter credat de viro tam sancto, quòd se ad mortem piè beatèque obeundam præparaverit ex instinctu divino ? Quod vel inde patet, quia confessionem annuam, annumque secessum præter morem prævenit, & octo nimirum ante transitum suum diebus utrumque actum instituit. Adde, quòd hic Pater & Patronus pauperum à longo jam tempore consueverit quovis octiduo, & singulis quidem diebus dominicis, nummum aureum largiri, nosocomio Gebwillano tradendum; ast quia præter omnem spem vivere cessavit in dominicâ, quasi præcius mortis, suum jam pridie stipendium consuetum, nosocomio transmisit. Ante tamen, quàm lectum peteret, famulum suum jussit in sabbatho, mortem suam præcedente, stare in procinctu postridie manè ad se excitandum è

(1) A. R. Dno Martin, Collegii regii Subprimario, & Musarum Colmariensium Præfecto.

somno, ut pro more solemni pergeret in ecclesiam, & officio divino se præsentem sisteret.

Hem adest famulus alterâ die, & horâ quidam præfixâ, quasi furtivo gradu accedens ad lectum Principis, ut putabat, adhuc dormientis, sed eheu! luctantis cum morte, dum herum brachiis arripere, illum concutere, & è somno excitare tentaret. Hoc videns & ejulans cucurrit famulus (pedibus timor addidit alas) & accersivit primum sacerdotem obvium. En, primâ fronte se offert D. (1) Sacellanus, aliàs Principi percharus, per quem à culpâ absolvitur, & jamjam moritur. Quid dico: moritur? Mortuus est, fatoque lenissimo extinctus calendis Januarii, anno 1786. Hinc illæ lacrymæ nimirum lugentis cleri populique. Sic tandem cursum consummavit Casimirus, qui in hoc seculo, sine seculi sensu, ferè integrum emensus est seculum; quique ita vixit, & regnavit in terris, ut post mortem regnare, & in æternum vivere mereretur in cœlis.

Statim ab obitu Principis quæsitum est ejus testamentum, paulò ante mortem confectum, vi cujus sacram, quam reliquerat, supellectilem suæ legabat Ecclesiæ, jam antehac mirum, quantum ab eodem exornatæ. Porro Genero-

(1) Rduus in Chto Dns Josephus Frey, Ecclesiæ Murbacensis Sacellanus Primarius.

fissimus Casimirus, & Pater pauperum Clementissimus, rerum suarum hæredem instituit domum nosocomii Gebwillani, cui adhuc in vivis jam pratum ridens, & latè patens, ex ære suo comparatum donaverat, idque ob notabilem censum, per singulos annos inde percipiendum.

Præter autem tabulam testamenti, inventum fuit cilicium ferreum, sive flagellum, in ejusdem scrinio absconditum, ac serâ & clave munitum, quod certè ibidem non asservârat ad ornatum; sed quo solebat, haud dubiè, castigare corpus suum, & in servitutem redigere, nemine conscio, nisi solo Deo. Quod quidem prudenter ominari licet de tali viro, qui ab ineunte ætate, & per omnes ætatis gressus, tantùm profecerat in viâ virtutis, in scholâ sanctitatis, ut tandem, assistrice gratiâ, ad perfectam suâ abnegationem pervenerit. Res ipsa loquitur, exempla si allata consulimus.

Porro vi testamenti post se relictæ voluit Princeps, suum cadaver per quatuor cives ad hoc rogatos deferri in commune cæmeterium, ibique ad Crucifixi pedes sepeliri. Id cùm Rector civitatis, & loci parochus, pro ratione sui muneris executioni mandare intenderet, ut scilicet ultimam simul & sacram Illustrissimi Defuncti voluntatem adimpleret, ex altiori mandato prohibitus fuit. Decebat enim ad perpetuam rei memoriam, sic sentiente Perillustri Capi-

tulo, & supremâ Alfatix Curiâ consentiente, ut Reverendissimus Abbas, & Illustrissimus Princeps Casimirus, in superbâ Ecclesiâ à se extructâ requiesceret. Quamobrem pretiosæ illius exuviæ, quartâ ab obitu die, ibidem conditæ sunt. Dum autem per hos dies cadaver hujus celeberrimi viri, in famâ & odore sanctitatis mortui, publicè expositum remaneret, certatim accurrentes accolæ & incolæ, piâ curiositate ducti, illud contemplari quidem poterant, ejus autem aspectu satiari non poterant; sic enim ipsis visum erat. Casimirus, dum adhuc viveret, erat eleganti formâ, præstanti corpore, fronte serenâ, facie liberali, cujus in oculis candor animi, vividus quidam ignis, & nescio quæ majestas resplendebant.

Qualis quantusque extiterit piæ memoriæ Princeps Murbacensis, aliorum esto judicium, non solùm meum. Ad hoc probandum nubem testium producere possem; sed è multis paucos brevitatis gratiâ feligam, eosque omni exceptione majores, ac Principis, dum viveret, dumque cum illo agerent, observatores acutissimos, oculatissimos.

Primus omnium occurrit quidam Sacræ Theologiæ Doctor, amplissimi Ordinis Ecclesiasticus, qui nempe in epistolâ gallicâ benè longâ amplam hujus argumenti materiam mihi benignissimè communicavit, quem proinde

honoris & gratitudinis causâ nominarem, nisi expressis verbis nomen suum reticere jussisset.

Ad hunc accedit alius ejusdem Theologiæ
 (1) Doctor & Exprofessor, ex Ordine S. Domi-
 nici, ac Prior emeritus venerabilis Conventûs
 Gebwillani, cui cùm scripsissem indagandi cau-
 sâ, ut scirem, quid de Principe Casimiro sen-
 tiret, quid de illo judicaret, hoc mihi de verbo
 ad verbum rescripsit : „ Celsissimus S. R. I.
 „ Princeps, Illustrissimus Abbas Murbacensis
 „ & Ludrensis, virtute magis, quàm genere
 „ clarus, Deo & hominibus dilectus, Præsul
 „ Ecclesiæ sanctus, & Præfulum gemma, sa-
 „ cerdos jubilæus, & honor sacerdotum, reli-
 „ gionis decus, & nobilitatis splendor, verbo,
 „ vitâ & doctrinâ præfuit, ac profuit, in cathe-
 „ drâ fideles docuit, in sacro tribunali pœni-
 „ tentes ad Deum reduxit, ac oves Christi
 „ salutariter pavit, pauperes enutrivit, cuncta
 „ illis dedit ac disperfit, nosocomium ditavit,
 „ templa exstruxit, altaria reædificavit, & pre-
 „ tiosis vestibus sacris donavit, officio divino
 „ nunquam non interfuit; sine pompâ, abs-
 „ que luxu humilis, ut Apostolus, & Aposto-
 „ lorum æmulus; Clero, Magnatibus & cunc-
 „ tis affabilis; peregrinos benignè suscepit;

(1) Pl. R. P. Seraphinus Weisrock, monialium Than-
 nensium p. t. Director & Moderator.

„ assidue oravit, ac flexis genibus legem Dei
 „ meditatus, infidelium errores gemuit, tem-
 „ porum calamitatem luxit, asceticè & sanc-
 „ tissimè vixit, & in senectute bonâ placido
 „ fine quievit : dignus, qui in perpetuum
 „ viveret, & post vitam sanctorum Pontificum
 „ albo adscriberetur. „

Huic testimonio tam glorioso pondus addit
 ille Præful infulatus : ille, inquam, Præful,
 qui montem, in quo situm est Marbacum,
 suarum splendore virtutum ad instar solis illuf-
 trat. Hic est ille vir, qui quondam inter cete-
 ros defuncti Principis amicos & familiares non
 postremum, si non primum, occupabat locum.
 Quare literas quoque ad ejusdem Reverendissi-
 mam Amplitudinem dirigendas curavi, ut ejus
 de hoc Principe sensum ac judicium indagarem.
 Gratosum accepi rescriptum hujus tenoris,
 mihi licèt immerenti nimium blandientis:

PLURIMUM REVERENDE,

A C

PERERUDITE DOMINE!

„ Ecclesiastici Principis vitam, quam scrip-
 „ sisti, nemo, ut reor, non æternâ memoriâ
 „ dignam judicabit; quasi enim sol refulgens,
 „ sic iste refulsit in Templo Dei : in utroque
 „ statu, seculari & regulari, sequenda posteris

„ reliquit exempla virtutum ; chorus, pulpi-
 „ tum, confessionale ac crumena enarrant ejus
 „ pietatem in Deum, & eleemosynas tam spi-
 „ rituales, quàm corporales in proximum.
 „ Dubito, an aliquando aliquis ad eum acce-
 „ dens, & solùm eum intuens, non melior
 „ recesserit.

„ (1) Secundas suas Primitias apud nos non
 „ celebravit ; & si celebrâisset, Marbacensium
 „ laus, non Principis fuisset. Dilexit me fanè,
 „ & meritò eum vicissim ego ; at quem ille non
 „ dilexit ? Et quis illum tantummodò à longè
 „ cognoscens, non continuò, & constanter di-
 „ lexit ? Latentia illius virtutum opera sunt
 „ difficillima, vel potiùs impossibilia cognitu
 „ ab homine ; quæ enim in abscondito facere
 „ voluit, ita scitè occultare noverat, ut ea
 „ soli Deo, & Angelo suo tutelari paterent.

„ Vale vir, semper otii impatiens, &, quæ
 „ aliis profutura credis, quasi apis argumen-
 „ tosa diligenter colligens, & publico com-
 „ municans, habebis, ut non indubitanter

(1) Alludit ad hoc, quòd ab illo & per illum scire desideraverim, num Casimirus, sacerdos jubilatus, in Ecclesiâ & Abbatiâ Marbacensi, ut auditione perceperam, referente quodam Presbytero, secundas celebraverit Primitias, ad quas per octo dierum secessum, rigidumque jejunium sese præparaverat.

„ præfagio , plurimos lectores opusculi , quod
 „ propediem publicare intendis. Constanter
 „ permaneo cum singulari æstimatione ac vene-
 „ ratione ex asse tuus ,

PLURIMUM REVERENDE,

A C

PERERUDITE DOMINE!

Marbaci ,
 die 27 Julii 1786.

Servus obsequentissimus,
 HERRGOTT, Prælat. „

Hæc literas , auro cedroque dignas in lon-
 gum & latum confirmavit , roboravitque Reve-
 rendissimus & Perillustris Dominus de Boufies
 de Rouveroy , equestralis Ecclesiæ Murbacensis
 summus Cantor , nec-non diœcesis Bisuntinæ
 Vicarius generalis , cujus epistola gallico idio-
 mate conscripta , mihiq; novissimè exarata ,
 latinè sic sonat :

Gebvillæ , 25.ta Aug. 1786.

„ Petis à me , Domine , circumstantias ,
 „ defuncti Principis nostri pium ex hoc seculo
 „ discessum concernentes , & facta quædam
 „ memorabiliora , ejusdem vitam attingentia.
 „ En , habes. Audivi , quòd famulus primâ
 „ die ineuntis anni , horam officii matutini
 „ anticipando , Principis cubiculum ingressus ,
 „ eundem repererit in eodem statu ac situ ,
 „ quo illum pridie deseruerat , puta sine ullo
 „ alterationis indicio : ratus , illum esse alto ,
 „ profun-

„ profundoque sopori immersum ; id , quod
 „ ipsi frequenter contigerat. Quare volens obe-
 „ dire mandato sibi injuncto , herum concussit,
 „ sed frustra ; nullum siquidem vitæ signum ab
 „ illo extorquere poterat. Antonius , fidelissi-
 „ mus famulus , fundens lacrymarum imbrem
 „ accersivit , & accersiri jussit sacerdotem. Ante
 „ alios primus se obtulit R. Dns Frey , Perilluf-
 „ tris Capituli Sacellanus , qui missam dictu-
 „ rus erat ; quique cessantem arteriæ pulsum
 „ animadvertens , in extremâ necessitate extre-
 „ mum tentavit remedium , impertiendo Prin-
 „ cipi expiranti absolutionem.

„ Tam suaviter nimirum optimus Princeps
 „ expiravit. Quæritur : An apoplexiâ percu-
 „ sus , occubuit ? Negatur. Nec enim causa ,
 „ nec effectus id evincunt ; nam biduo præ-
 „ cedente non minùs , imò magis sobrius , &
 „ frugalis erat Princeps in prandio , quàm un-
 „ quam aliàs. Quod affirmare non dubito ,
 „ utpote testis oculatus , & Principis commen-
 „ salis per hos duos ac postremos vitæ ipsius
 „ dies. Installaverat in sabbatho ante decanta-
 „ tas vespervas Perillustrem Dominum de Gor ,
 „ novum Canonicum ; ceteris item exercitiis
 „ quotidianis astiterat , ita , ut nemo hominum
 „ vel minimam in eo mutationem , nec ullum
 „ apoplexiæ vestigium , aut indicium in ejus
 „ corpore agnoverit. Pronum est inde conj-

„ cere, ficut vitam, fic & mortem hujus Prin-
 „ cipis parum communem, & extraordina-
 „ riam fuiſſe. Mihi quidem ipſius obitus dolci
 „ ſomno ſimilis videtur, quo ad requiem æter-
 „ nam tranſivit.

„ Idem Princeps mortem continuo ante ocu-
 „ los habebat, & hujus calicis amaritudinem
 „ ore pleno quotidie deguſtabat, judicia Dei
 „ terribilia meditando ad vivum. Illa videlicet
 „ magni Apoſtoli verba: *Cum timore & tremore*
 „ *veſtram ſalutem operamini* (1), hujus Principis
 „ teſſera, & omnium ejus actionum anima
 „ erant. Ex hoc fonte manavit ejus exactiſſima
 „ diligentia, quâ omnes & ſingulas muneris
 „ fui partes ad rigorem & apicem adimplebat.
 „ Nihil illum obſtaculi retinere, nihil illum ab
 „ hoc munere & onere eximere valebat, nulla
 „ infirmitas, nulla ægritudo, non pedes gra-
 „ viter inflati, non violenta tuſſis, non rauci-
 „ tas gutturis, non faucium tumor, non ætas
 „ ſeneſtutis, non diſtancia templi, non incle-
 „ mentia cœli, non infectio aëris, non acerb-
 „ tas frigoris, non denſitas nivis, non aquarum
 „ diluvium, denique nulla temporis injuria,
 „ dicam paucis, *nec tela, nec ignes*, reclaman-
 „ tibus licet medicis, ſed fabulam furdo can-
 „ tantibus.

„ Inde exarſit ejus amor ac zelus, quo ſta-

(1) Phil. II, v. 12.

bat Princeps pro tuendâ justitiâ. Quoties
 autem cunque de suo cogitabat regimine,
 toties omnibus artubus contremiscebat, sibi
 maximè timens, ne qua in re læsæ justitiæ
 reus esset. Si quis præclaras ejus virtutes, &
 bona opera prædicaverat, altè ingemiscens,
 replicabat: Heu! quanta mihi ratio, de tot
 annorum regimine, reddenda incumbit?

Inde nata est ejus ardentissima charitas erga
 egenos ac miseros, ad quorum sublevandam
 miseriam petiit iteratis vicibus facultatem à
 Perillustri Capitulo fugiendi in solitudinem.
 Cùm solus in mensâ recumberet; & à bono
 jucundo, & ab utili, imò & à necessario,
 sibi crebrò temperabat, ut esurientibus cibum,
 sitientibus potum, aliisque aliud subsidium
 ministraret; atque adhuc parum, nec satis
 se fecisse timebat.

Inde itidem venit hujus Religiosissimi viri
 perfecta submissio erga superiores, à quorum
 voluntate ita pendeat, ut vel nutus eorum,
 in prompto ejus animo, vim legis haberet.

Inde orta est illa castigatio, & abdicatio
 omnimoda corporis, vi cujus ex merâ obli-
 vione nullam suâ ipsius curam gerebat. Tam
 parum se curavit, ut totus interdum sudore
 madefactus, peractis videlicet processionibus,
 atque aliis id genus exercitiis, ne id quidem
 senferit, & famulus illum monere, illum præ-
 venire debuerit.

» Inde & illa tam profunda humilitas, sanc-
 » tissimæ vitæ & operum ejus mirabilium indi-
 » vidua comes. Qui Principem laudabat, cru-
 » ciabat. Dicere consueverat, se nihil egisse,
 » se nihil omnino boni agere, semper persua-
 » sum habens, id non sufficere, ut coram su-
 » premi judicis tribunali tranquillo animo se
 » sistere auderet. Oblivioni prorsus tradi, atque
 » ex hominum memoriâ eradi voluit vivens &
 » moriens. Atque hinc conjuravit DD. Confra-
 » tres suos, ut illum huic seculo ereptum haud
 » aliter sepelirent, atque hominum pauperri-
 » mum, non in Ecclesiâ recens ædificatâ, sed
 » in cæmeterio parochiali, & eo quidem loco,
 » in quo nempe extranei simul & vagabundi
 » inhumari solent, absque pompâ funebri,
 » sine artificioso feretro, succollantibus viris,
 » quibus onus incumbit pauperes, in xenodo-
 » chio mortuos, ad sepulturam deferendi; sine
 » monumento, sine epitaphio. Exinde nati
 » sunt (ut omnia verbo absolvam) tanti exces-
 » sus pietatis, si sic loqui fas est, qui meritò
 » arcendi videbantur, ne quotannis secederet
 » in solitudinem per octiduum, quo durante
 » præter offam, & frustum panis plebeji, nihil
 » ultra comedebat. Huc spectant illi dies jejunii
 » quadragesimalis, intra quos tantum abfuit,
 » ut unquam licentiâ gauderet vescendi carni-
 » bus, ut in frugali prandio à cibis etiam esu-

» rialibus ex parte abstineret. Tam abstinens
 » fuit, ut à prandio, in Coenâ Domini accepto,
 » usque ad prandium sabbathi sancti ne micam
 » quidem comederit, non obstantibus assiduis
 » horum dierum exercitiis. Adde visitationem
 » ecclesiarum, in quibus singulis per integram
 » horam, & flexis quidem genibus, hærebat.
 » Adde & illam legem, quam ex eo tempore,
 » quo psallentes, vel cantantes in choro, ob
 » duriores auditum, jam non amplius rectè
 » intellexit, sibi præscripserat, denuo recitan-
 » di horas canonicas domi suæ intra privatos
 » parietes, tametsi jam antea omnibus ecclesiæ
 » officiis diligentissimè assistisset. Adde desuper
 » tot opera supererogatoria, quæ delicatioris
 » conscientiæ Princeps, tanquam obsequia Deo
 » debita, considerabat.

» Quoties ipsi, ad erigendum ejus animum,
 » infinitam Dei misericordiam in mentem revo-
 » care, ob oculos ponere debui? Augurari
 » licuisset, per nimiam ipsum peccare diffiden-
 » tiam, nisi, cum eum premerem, palàm con-
 » fessus esset, se, quanquam judiciis Dei terri-
 » bilibus anxiatum, spe firmâ tamen sustineri,
 » & amore divino confortari.

» Hæc bella & innocens anima, centies ac
 » millies mortis horrore perterrita, an non
 » digna erat, cui Deus quondam mortis hor-
 » rorem mitigaret? Id ego prævidi, id ego

» Principi prædixi jam pluribus abhinc annis.
 » Cùm die quadam mortem & judicium supra
 » modum pertimesceret, de secuturâ morte
 » tranquillissimâ ipsum reddebam certiore,
 » ardentius optando, me pari morte moritu-
 » rum. Quod renuit credere in illâ horâ, in
 » hac nunc videt, & ipsi patet, quòd neque
 » turpis adulatio, neque spiritus mendax id
 » mihi suggesserit. »

» Hæc affirmo, cum omni zelo, ^{et} ardore *futurus*

REVERENDE ADMODUM DOMINE!

observantissimus Servus tuus,
 DE BOUSIES DE ROUVEROY (1).

» P.S. In morbis & infirmitatibus, non sibi
 » Princeps blandiri, nec aures medicis faciles
 » accommodare solebat, nec aliis se invisenti-
 » bus, nisi accedente confessarii consensu, imò
 » & jussu. Tunc enim tincturas, potiones, quas
 » medici infirmo, vel ægrotanti propinabant,
 » non solùm forbebat, sed usque ad fœces
 » exhauriebat.

» Tam divino officio mancipatus erat, ut non
 » semel declaraverit, quantumvis cæcus ac sur-
 » dus foret, se tamen in choro compariturum.
 » Non unâ duntaxat vice accidit, ut efferri ex
 » ecclesiâ, domumque asportari debuerit. Hinc
 » fama de illo exhibat, quòd Princeps affectaret,
 » vitam finire & animam ponere, in templo &
 » choro. »

(1) Præfatus Dns de Rouveroy, vitâ licèt longiore dig-
 nus, raptus est ex hoc seculo, non sine maximo omnium
 bonorum luctu, die septimâ Decembris anno 1786.

Jam filum refumo ad texendam, quam orditus sum telam. Tanti ponderis testimonia à me allata, & fideli à me calamo descripta, si ad coronandum hoc opusculum sufficiunt, sufficient. Equidem pauca tantum de tot factis memoratu dignis delibavi, quæ huic compilationi pro majori splendore inferenda fuissent; sed alia quàm plurima, quæ soli Deo conscia, ad notitiam nostram non pervenerunt. Quòd si etiam universa ac singula nobis innotuissent, quæ Reverendissimum Abbatem & Illustrissimum Principem Casimirum tantopere commendant: quæ concha huic mari exhauriendo sufficere, quæ membrana historiam tam amplam comprehendere, quæ ~~potuisset~~ illam pro dignitate exprimere *penna* potuisset? Casimirus hoc ipso satis laudatus, quia nunquam satis laudandus. Hinc verba quid perdimus, quibus dum sumus impares, factis ejus gloriosis plus detrahimus, quàm addimus?

Nunc igitur Deum precamur omnipotentem, ut, quotquot hanc vitam & historiam legerint, ædificatione plenam, exemplis illustrem, inde ansam arripiant, ad imitationem venerabilis servi & amici Dei Casimiri, piè vivendi, sanctè moriendi, salutem consequendi.

Talem ergo ac tantum Abbatem & Principem, cunctis ornandum laudibus, cunctis colendum hominibus, quis nunc amissum non meritò lugeat, aut redivivum non ardentè desi-

deret? Quid dico? Reviviscit. Utique reviviscit
in dignissimo successore, Reverendissimo & Il-
lustrissimo Domino, Domino FRANCISCO-
BENEDICTO, ex Antiquissimâ & Perillustri
Profapiâ ab Andlau in Homburg, qui, ut piè
in Domino confidimus, & hujus virtutem Abba-
tis, & hujus clementiam Principis, utinam &
ætatem ejus grandævam, ex asse hæreditabit.

F A X I T D E U S.

Liceat mihi, hoc ponere epitaphium piis
manibus CASIMIRI, in Ecclesiâ à se conditâ
sepulti.

D. O. M.

Hac Abbas-Princeps sacrâ requiescit in æde,

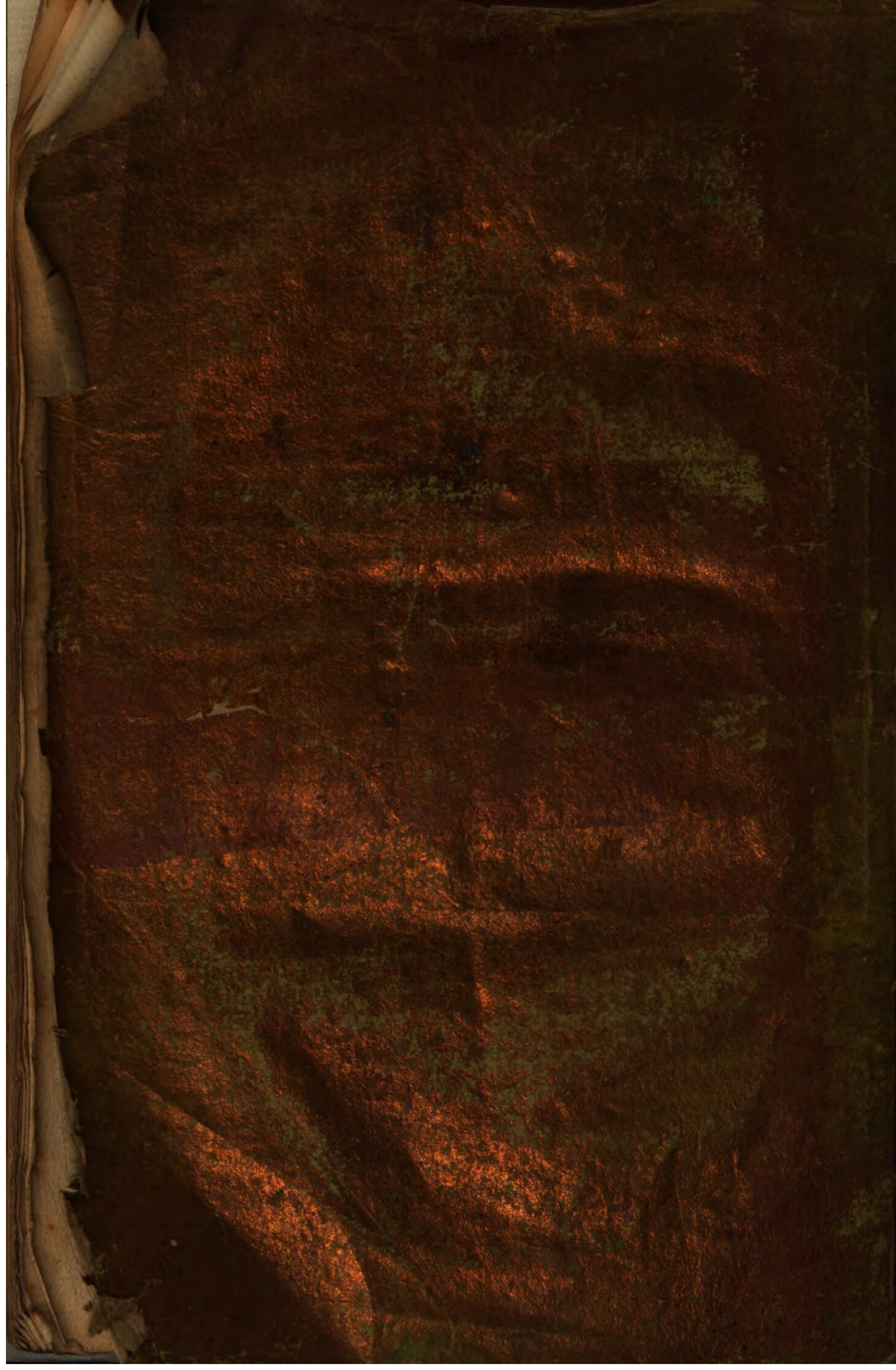
Hujus qui quondam Conditor ædis erat:

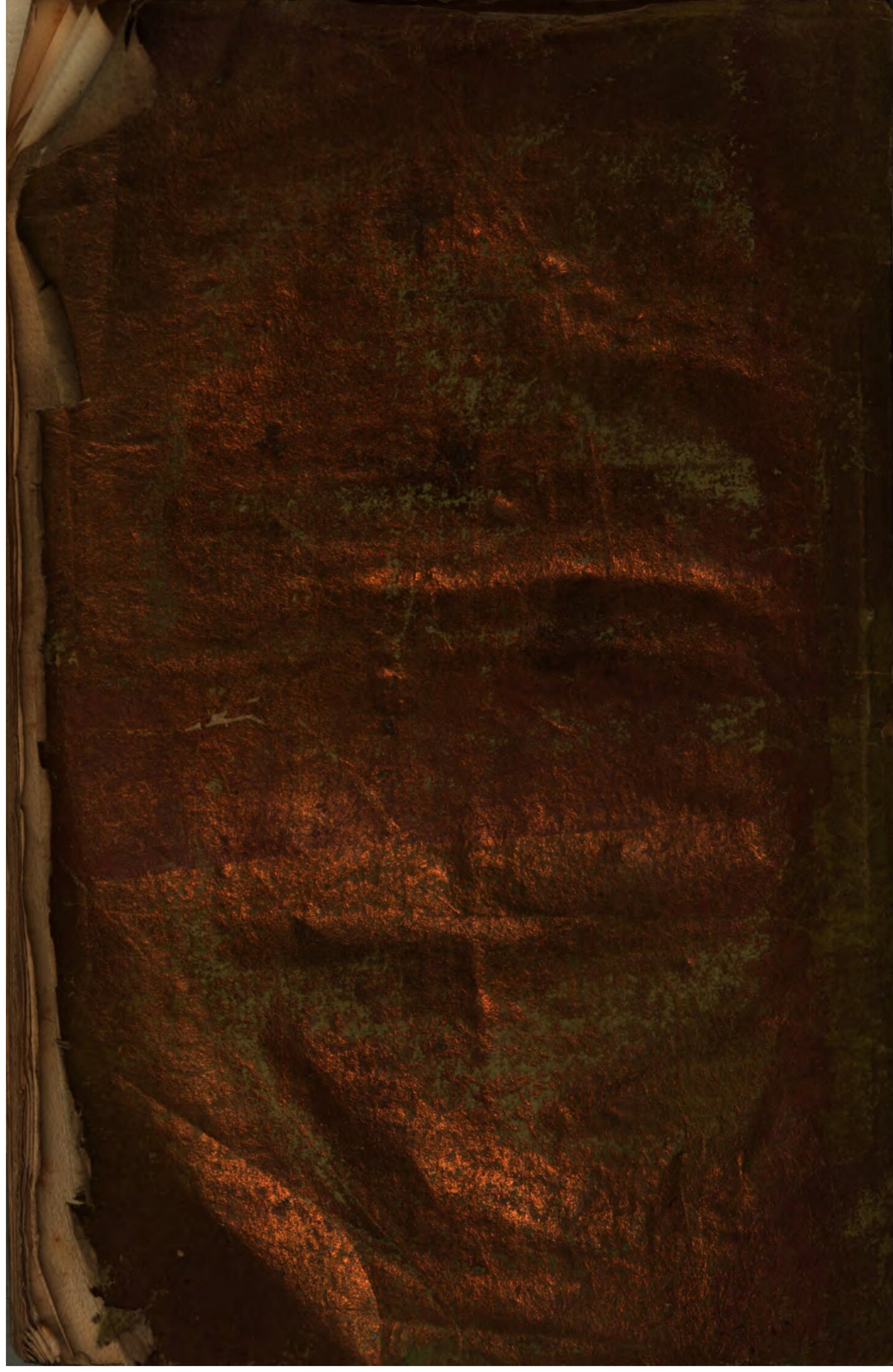
Ast sanctus cùm sit, cuncto quoque dignus
honore,

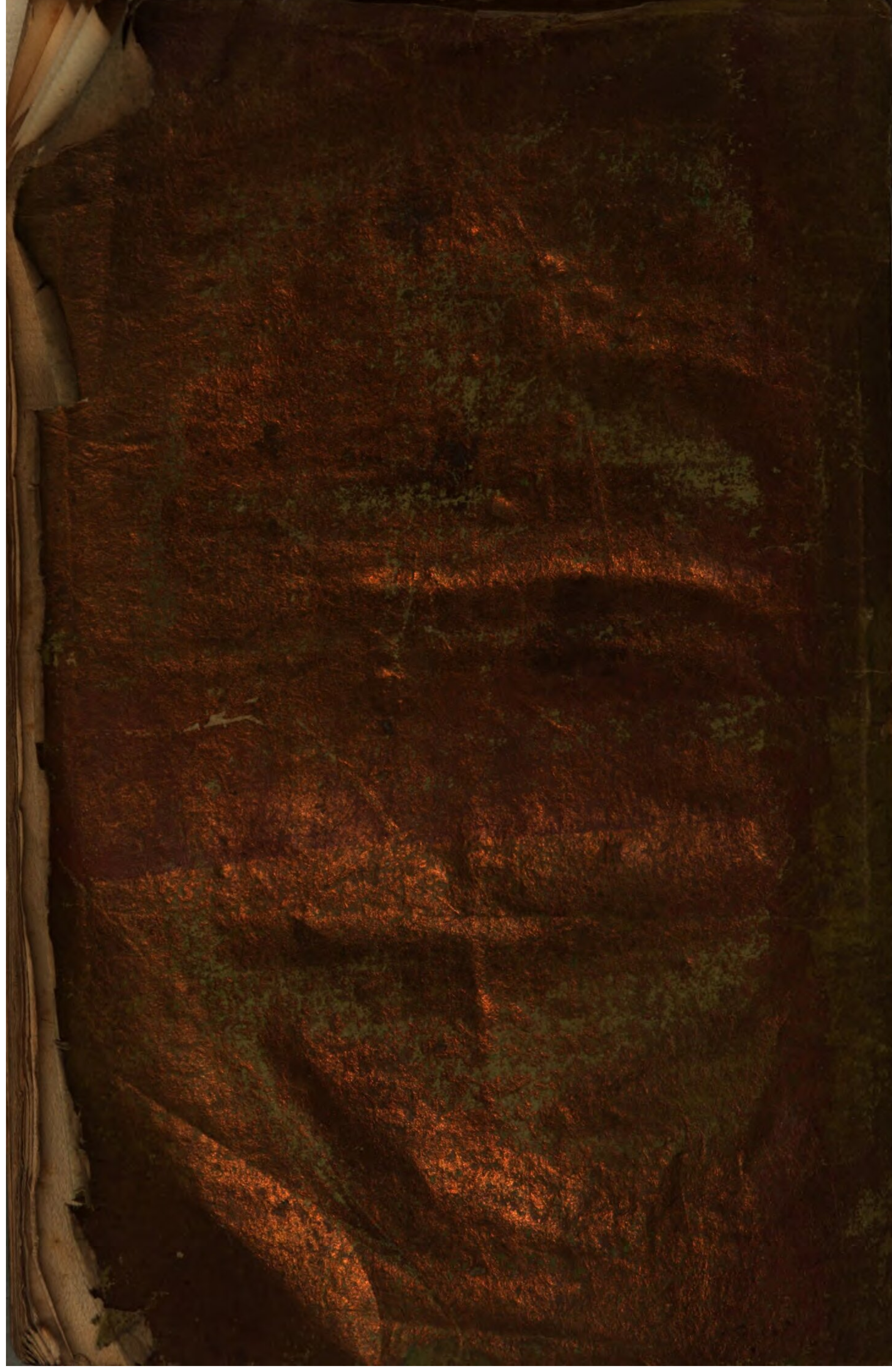
Ecquid in Altari non stat imago Viri?

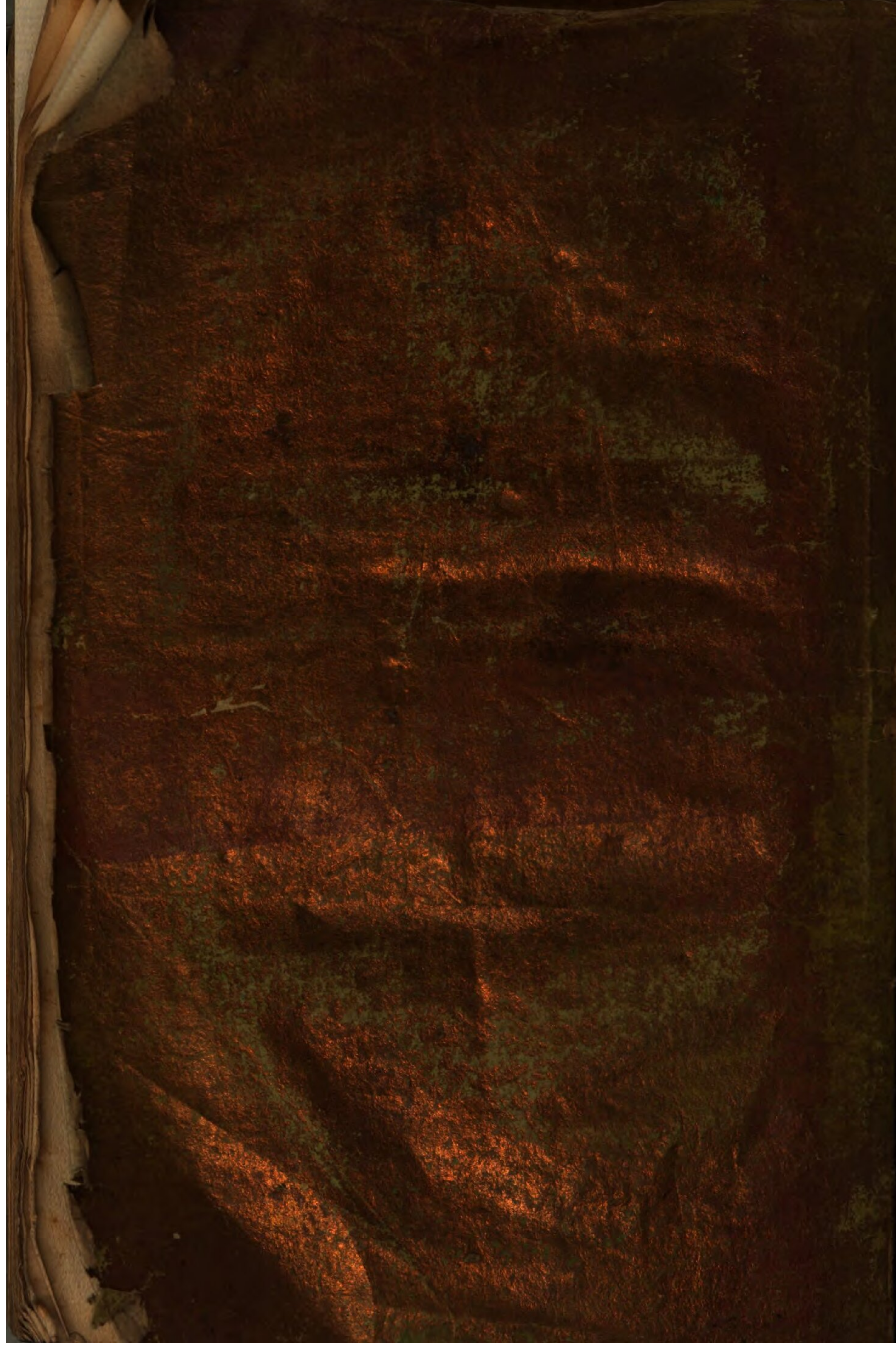
R. I. P.

l'at
ll.
o.
tri
ie
r.
c

Ettlin, Franz J.

Vita Casimiri ... de Rathsamhausen

Argentoratum 1787

V.ss. 213

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10787887-7

VD18 14458764-001